

BETÆNKNING

om

uddannelse af

SYGEHJÆLPERE

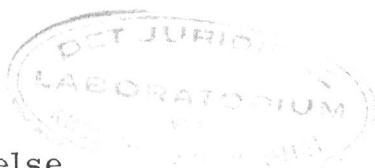
Afgivet af en arbejdsgruppe
under uddannelsesnævnet
for sundhedsvæsenet



BETÆNKNING NR. 680
KØBENHAVN 1973

ISBN 87 503 1427 0

Statens trykningskontor
In 00-311 bet.



Indholdsfortegnelse

	Side
Indledning	5
1. Begrundelsen for udvalgets nedsættelse	6
2. Sammendrag	7
I. Om sygehjælperuddannelsen	15
1. Historiske bemærkninger om sygehjælperuddannelsen	15
2. Uddannelse af frivillige, kvindelige sygehjælpere til sygehustjenesten	15
3. Den nuværende sygehjælperuddannelse her i landet	17
3.1 Definition af sygehjælperbegrebet og formålet med uddannelsen ...	18
3.2 Optagelsesbetingelser	13
3.3 Uddannelsens tilrettelæggelse og indhold	18
3.4 Uddannelsessteder for sygehjælpere	20
3.5 Uddannelseskapaaciteten	21
3.6 Bedømmelse af den nuværende sygehjælperuddannelse	22
4. Redegørelse for uddannelse af til sygehjælpere svarende personale-grupper i Finland, Island, Norge og Sverige	24
II. Behovet for sygehjælpere på sygehuse m.v. 1970-1980	25
1. Det kvantitative behov for sygehjælpere, herunder den årlige uddannelseskapaacitet	25
2. Det kvalitative behov for sygehjælpere, vurdering af sygehjælperens normale arbejdsområde og forslag til ændring af arbejdsområdet	28
III. Forslag til en ændret uddannelse af sygehjælpere	30
1. Sygehjælperuddannelsens mål	30
2. Optagelsesbetingelser	30
3. Uddannelsen i hovedtræk	30
3.1 Teoriundervisningen	32
3.2 Den praktiske uddannelse	33
3.3 Prøver	37
4. Bevis som sygehjælper	37
5. Fravær under uddannelsen	37
6. Sygehjælperuddannelsens organisation og administration	38
6.1 Skolens ledelse og lærerkræfter	38
6.2 Skolens uddannelsesplan	38
6.3 Skolens undervisningsråd	39
6.4 Skolens lokaleforhold	39
IV. Behov for supplerende uddannelse af sygehjælpere	40
1. Behov for supplerende uddannelse for sygehjælpere, uddannet efter de hidtidige retningslinier 1)	40
1) Sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere med senere tilføjelser i meddelelserne 1 og 2.	

1.1 Plan for efteruddannelsen	41
1.2 En belysning af behovet for efteruddannelseskurser og nogle af de økonomiske konsekvenser heraf	42
2. Ænhov for supplerende uddannelse af sygehjælpere med den foreslåede, ændrede sygehjælperuddannelse (kap. III)	43
2.1 Eventuel supplerende uddannelse af sygehjælpere, der på særlige afdelinger eller inden for særlige sygeplejeregne beskæftiges ved funktioner udover det foreslåede, udvidede arbejdsområde	43
2.2 Supplerende uddannelse af sygehjælpere med henblik på at tilvejebringe en personalegruppe på sygehusene, kvalifikationsmæssigt placeret mellem sygehjælperen og sygeplejersken	44
Arbejdsgruppens afsluttende bemærkninger	45
Litteraturliste	46

Bilagsfortegnelse

	Side
Bilag 1. Uddannelse af sygehjælpere m.fl. i Finland, Island, Norge og Sverige	49
Bilag 2. Forslag til Sygehjælperens normale arbejdsområde	61
Bilag 3, 3a, b, c, d, e og f. Funktionsplaner for sygehjælperuddannelsen	68
Bilag 4. Målsætning og fagbeskrivelse for de enkelte fag i teoriundervisningen	79
Bilag 5. Timefordelingen inden for de enkelte fag i teoriundervisningen	85
Bilag 6. Forslag til uddannelses skema	91
Bilag 7. Skema til standpunktsbedømmelse af sygehjælperelever	97
Bilag 8. Forslag til timefordeling inden for de enkelte fag ved efteruddannelse af sygehjælpere	99
Bilag 9. Vejledende retningslinier for udarbejdelse af introduktions- og instruktionsprogrammer for sygehjælpere, der på særlige afdelinger eller inden for særlige sygeplejeregne tillige beskæftiges ved funktioner uden for sygehjælperens normale arbejdsområde	103



Indledning

Ved skrivelse af 31. maj 1968 nedsatte uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet en arbejdsgruppe, der fik til opgave:

- På baggrund af de erfaringer, man har indvundet siden sygehjælperuddannelsens etablering at overveje, hvorvidt sygehjælperens normale arbejdsområde bør udvides, jfr. sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960, bilag 1, og uddannelsen ændres og eventuelt udbygges
- herunder at overveje, hvorvidt der bør indføres adgang til en supplerende uddannelse af sygehjælpere
- i fornødent omfang at udarbejde uddannelsesplaner for sygehjælpere.

Arbejdsgruppens sammensætning:

Sygehjælper Vera Andersen, (nu gift Winther), Fredericia, repræsentant for Dansk Kommunal Arbejderforbund.

Forstanderinde Maja Foget, sundhedsstyrelsen (formand)

Undervisningsleder Inger Frederiksen, Københavns Hospitalsvæsens Centralskole

Direktør Karlo Hansen, sygehusforeningen, nu amtsrådsforeningen i Danmark.

Overlæge dr.med. Bent Harvald, Bispebjerg hospital, nu professor ved Odense Universitet

Forstanderinde Maren Beck Jørgensen, repræsentant for Dansk Sygeplejeråd

Kontorchef cand.jur. H.C. Orup, Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen.

Fru I. Gyde-Petersen, formand for Foreningen af Sygehjælpere i Stor-København, nu sekretær ved Forbundet for offentligt ansatta, Dansk Kommunal Arbejderforbund.

Sygeplejelærer Bodil Vanning, Århus kommunehospital, nu viceforstanderinde ved sygeplejeskolen.

I 1972 blev arbejdsgruppen ændret:

Sekretær, cand.jur E. Lohmann Davidsen, Uddannelsessekretariatet, indenrigsministeriet, indtrådte som nyt medlem.

Direktør, cand.jur. P. Andersen-rosendal, amtsrådsforeningen i Danmark indtrådte i stedet for direktør Karlo Hansen.

Sygehjælper Esther Rovsing Nielsen, Ålborg, indtrådte i stedet for sygehjælper Vera Winther, Fredericia

Sekretær, fru Lene Tylstrup, indenrigsministeriet, fungerede som sekretær for arbejdsgruppen indtil foråret 1970, da hun fratrådte sin stilling i indenrigsministeriet.

Viceforstanderinde, Anna Margrethe Bang Christensen, sundhedsstyrelsen, overtog januar 1971 hvervet som faglig sekretær for arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen har afholdt 14 møder.

Arbejdsgruppen vedtog ved det 4. møde at nedsætte et underudvalg med den opgave at udarbejde forslag til den teoretiske og praktiske uddannelse af sygehjælpere, der vil være nødvendig for at kvalificere sygehjælperen til at udføre de arbejdsopgaver, der indgår i sygehjælperens fremtidige arbejdsområde efter det af arbejdsgruppen udarbejdede forslag, jfr. bilag 2.

Underudvalget, der bestod af

Maja Foget, sundhedsstyrelsen

Inger Frederiksen, Københavns Hospitalsvæsens Centralskole

Inge Gyde-Petersen, Dansk Kommunal Arbejderforbund

Bodil Varming, Århus kommunehospitalers sygeplejeskole, og

Anna Margrethe Bang Christensen, sundhedsstyrelsen,

har afholdt 6 møder og udarbejdet et uddannelsesforslag, der har dannet grundlag for nærværende betænkningens kapitel III med tilhørende bilag.

Baggrunden for arbejdsgruppens nedsættelse.

Den nuværende uddannelse af sygehjælpere blev etableret i medfør af sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere med det formål at tilvejebringe en personalegruppe, som under sygeplejerskens ledelse og tilsyn kan bistå ved plejen af patienter og udføre de til sygehjælperens normale arbejdsområde hørende arbejdsopgaver, jfr. cirkulærets bilag 1.

Sygeplejerskemanglen og intensiveringen af arbejdspresset på sygehusafdelingerne har i de senere år medført overvejelser om etablering af en supplerende uddannelse af sygehjælpere med nogle års anciennitet for derved at fremskaffe en personalegruppe, der med et udvidet arbejdsområde kunne bidrage til at mindske virkningen af sygeplejerskemanglen.

I september 1966 nedsatte Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen derfor med tilslutning af magistratens 2. afdeling og efter opfordring bl.a. af Dansk Kommunal Arbejderforbund et udvalg med henblik på at få

fastlagt, hvilke arbejdsopgaver det efter en supplerende uddannelse vil være naturligt at overdrage mere kvalificerede sygehjælpere, samt hvad denne supplerende uddannelse må indeholde for at kvalificere særlig egne sygehjælpere til disse arbejdsopgaver.

Endvidere fik den af uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet august 1967 nedsatte arbejdsgruppe vedrørende uddannelse af plejeassistenter (senere betegnet plejehjemsassistenter) som en del af sit kommissorium "at optage kontakt med det af Københavns Magistrat (2.afd.) nedsatte udvalg om en supplerende uddannelse af sygehjælpere m.v. med henblik på en koordination af uddannelsen til plejeassistent og en eventuel overbygning eller lignende på sygehjælperuddannelsen".

Under arbejdet i det af hospitalsdirektoratet nedsatte udvalg kom man til det resultat, at de forskellige problemer var af landsomfattende karakter, og at opgaven derfor burde overtages af uddannelsesnævnet.

Arbejdsgruppen vedrørende uddannelse af plejeassistenter fandt for sin del, at der ikke var nogen umiddelbar sammenhæng mellem det arbejde, der var planlagt i direktoratets udvalg og plejeassistentgruppens arbejde. Arbejdsgruppen meddelte derfor ved skrivelse af 1. december 1967 uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet, at et samarbejde ikke kunne forventes at bidrage til løsningen af spørgsmålet om koordination af uddannelse til plejeassistent og en eventuel overbygning eller lignende på sygehjælperuddannelsen. og foreslog, at der af uddannelsesnævnet blev nedsat en særlig arbejdsgruppe til at overveje en revision af sygehjælperuddannelsen, herunder hvorvidt en supplerende uddannelse af sygehjælpere er påkrævet.

Uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet behandlede ved et møde den 8. februar 1968 forslaget om nedsættelse af en særskilt arbejdsgruppe vedrørende uddannelsen af sygehjælpere, der var fremsat af begge de foran nævnte udvalg, og vedtog at nedsætte nærværende arbejdsgruppe med foranstående kommissorium.

2. Sammendrag.

Om sygehjælperuddannelsen (kap. 1)« Det første forslag til en uddannelse af sygehjælpere til aflastning af sygeplejerskerne på sygehusene for arbejde, som kunne udføres af et personale med en mindre omfattende uddannelse end sygeplejerskens blev fremsat i Betænkning om sygeplejerskemanglen, afgivet i 1949 af det af indenrigsministeriet herom nedsatte udvalg. Uddannelsen skulle omfatte 46 timers teoriundervisning og 1 års tilfredsstillen-

de beskæftigelse ved sygehjælperarbejde, hvorefter bevis som sygehjælper kunne udstedes af uddannelsesstedet.

Dette uddannelsesforslag kom til at danne grundlag for de af sundhedsstyrelsens beredskabsafdeling i cirkulære af december 1952 givne retningslinier for tilvejebringelse og uddannelse m.v. af frivillige, kvindelige sygehjælpere til **sygehustjenesten**. Uddannelsen af frivillige sygehjælpere, til hvilken der ved sundhedsstyrelsens foranstaltninger blev uddannet **sygehjælperinstruktører**, udarbejdet undervisningsmateriale og ydet refusion af undervisningsudgifterne, fik betydning for uddannelsen af de erhvervsmæssigt beskæftigede sygehjælpere, som i de fleste tilfælde fik teoriundervisningen ved deltagelse i et kursus for frivillige sygehjælpere.

Den nuværende sygehjælperuddannelse er etableret i medfør af sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere og omfatter 92 timers teoriundervisning og 8 måneders praktisk uddannelse, fortrinsvis på kirurgiske og medicinske afdelinger. Betingelserne for antagelse til uddannelse er, at pågældende er fyldt 18 år, er helbredsmæssigt og på anden måde egnet til arbejdet, har erfaring fra praktisk husligt arbejde eller arbejdet på en institution, f.eks. et hjem for kronisk syge, og kan præstere en tilfredsstillende attest for tuberkuloseundersøgelse.

Uddannelsen indledes normalt med de første 30 timers teoriundervisning, inden den praktiske uddannelse påbegyndes, og den resterende del af teoriundervisningen gives inden for de første 4 måneder af uddannelsen. Ved afslutningen af den praktiske uddannelse på en afdeling afgives på et særligt skema en bedømmelse af elevens standpunkt.

Til sygehjælpere, som på tilfredsstillende måde har gennemgået uddannelsen, udstedes der efter forstanderindens indstilling et bevis som sygehjælper.

Til støtte for underviserne er der udarbejdet en Undervisningsvejledning og for eleverne er grundbog "Håndbog i Sygehjælp".

Uddannelsessteder for sygehjælpere er sygehuse og lignende institutioner, som råder over de for gennemførelsen af uddannelsen nødvendige ressourcer: Undervisningslokaler, materiel og personale samt afdelinger, som opfylder betingelserne for at kunne medvirke ved den praktiske uddannelse af sygehjælpere. Institutioner, som ikke opfylder betingelserne for at kunne tilrettelægge hele sygehjælperuddannelsen, har mulighed for efter ansøgning at opnå godkendelse af sundhedsstyrelsen til at give den del af uddannelsen, for hvilken institutionen opfylder betingelserne.

Sygehusenes medvirken ved den praktiske uddannelse af sygehjælpere er meget varierende, idet nogle sygehuse ikke uddanner sygehjælpere, mens andre gennemfører kontinuerlig uddannelse i maksimalt omfang.

Bedømmelse af den nuværende uddannelse.

Den nuværende sygehjælperuddannelse har vist sig at være utilstrækkelig, fordi der er behov for en udvidelse af sygehjælperens normale arbejdsområde, som vil kræve en mere omfattende og stærkere struktureret uddannelse.

Sammenkædningen af undervisningen af frivillige sygehjælpere med den egentlige sygehjælperuddannelse har efterhånden vist sig at være uheldig af flere grunde. Undervisningen må af hensyn til de frivillige ofte gives som **aften-**undervisning, og med 3 - 6 timer om ugen, hvorved det relativt lille pensum strækkes over 4 - 5 måneder, mens den praktiske uddannelse ofte først påbegyndes, når teoriundervisningen er afsluttet eller endog senere på grund af mangel på praktikpladser. En vekselvirkning mellem teori og praktik opnås ikke under disse vilkår.

Større sygehuse med et konstant behov for uddannelse af sygehjælpere har forlængst frigjort sygehjælperuddannelsen fra undervisningen af frivillige sygehjælpere og selv afholdt udgifterne ved uddannelsen, der har kunnet tilrettelægges med teoriundervisningen inden for arbejdstiden og placeret så pædagogisk hensigtsmæssigt i forhold til den praktiske uddannelse som muligt.

Med det stigende behov for uddannelse af sygehjælpere til også at dække en del af personalebehovet på plejehjem er administrationen af sygehjælperuddannelsen på det enkelte sygehus blevet en opgave af stadigt voksende omfang.

Med henblik på at opnå en mere ligelig fordeling mellem sygehusene af de med sygehjælperuddannelsen forbundne opgaver og en mere effektiv udnyttelse af uddannelsesmæssige ressourcer er der i nogle amtskommuner foretaget en centralisering af uddannelsen.

Arbejdsgruppen har indhentet oplysninger om uddannelsen af til sygehjælpere svarende personalegrupper i Finland, Island, Norge og Sverige. Disse oplysninger er anført i bilag 1.

Behovet for sygehjælpere på sygehusene m.v. 1970-1980 (kap. 2).

En beregning af det kvantitative behov for sygehjælpere ved sygehusene i perioden 1970-1980, baseret på statistiske oplysninger om antallet af sygehjælpere ved sygehusene i årene 1960-1969 pr. 1000 indbyggere, er foretaget under den forudsætning, at forholdet mellem sygehjælpertallet og indbyggertallet vil stige i samme takt som hidtil, og at forholdet mellem deltids- og

heltidsbeskæftigede sygehjælpere fortsat vil være 1 til 4. Beregningen viser en stigning i sygehjælperbehovet ved sygehusene på ca. 3.500, gennemsnitlig 915 årligt, i perioden 1969-1975, og på ca. 6.800, gennemsnitlig 1.360 årligt, i årene 1975-1980.

Ved beregningen af det årlige uddannelsesbehov har man - i mangel af oplysninger om frafaldet under uddannelsen samt af- og tilgangen i de beskæftigede sygehjælperes rækker - anslået frafaldsprocenten under uddannelsen til 12% og den årlige afgang af sygehjælpere ved sygehusene til 5%, hvorefter det årlige uddannelsesbehov i perioderne 1969-1975 og 1975-1980 vil blive til henholdsvis 1.500 og 2.370.

Antallet af anvendte uddannelsespladser for sygehjælperelever er i henhold til indhentede oplysninger november 1971 ved 83 sygehuse 662 praktikpladser på medicinske afdelinger, 647 på kirurgiske afdelinger og 350 på andre afdelinger. **Uddannelseskapaciteten** ved de sygehuse, som ikke har besvaret forespørgslen, kan på grundlag af det normerede sengetal anslås til ca. 200 praktikpladser. Efter denne beregning vil det samlede antal praktikpladser ved sygehusene udgøre 1.860 med mulighed for en årlig uddannelseskapacitet på 2.480 sygehjælpere efter uddannelsesforslaget.

Endvidere finder mange sygehjælpere beskæftigelse ved plejehjem og lignende institutioner; men det fremtidige behov for sygehjælpere på disse institutioner er vanskeligt at bedømme under hensyn til de nyetablerede personalegrupper, hvis uddannelse specielt sigter mod arbejdet på plejehjem - plejehjemsassistenter, omsorgsassistenter og omsorgshjælpere. Uddannelseskapacitetem for disse er endnu så ringe, at det vil være realistisk endnu i nogle år at regne med gennem sygehjælpere at skulle tilgodese en del af plejehjemmenes personalebehov.

Under hensyn til usikkerheden ved bedømmelsen af det fremtidige behov for sygehjælpere anbefaler arbejdsgruppen, at der på regionalt plan af de sygehus-ejede kommuner, som allerede iværksat af nogle af disse, foretages en undersøgelse af behovet for sygehjælpere, bl.a. som forudsætning for at etablere sygehjælpereskoler med hertil svarende uddannelseskapacitet.

Det kvalitative behov for sygehjælpere, sygehjælperens normale arbejdsområde, har ændret sig betragteligt under indflydelse af rationaliseringen af arbejdet på sygehusafdelingerne, der mange steder har ført til centraliseret udførelse af mange rutineprægede arbejdsprocesser, som har været varetaget af sygehjælpere. Endvidere har sygeplejerskemanglen gjort det ønskeligt at udvide sygehjælperens normale arbejdsområde, betinget af en hertil svarende uddannelse.

Arbejdsgruppen har foretaget en nøje gennemgang af arbejdsopgaverne inden for sygeplejen på sygehusafdelinger og udarbejdet et forslag til sygehjælperens fremtidige arbejdsområde, fordelt på følgende områder: Almindelig hygiejne, sekreter og ekskreter, patientens ernæring, aktivering og optræning, omsorg for patient og pårørende, undersøgelser, behandlinger, forvaltning, kommunikation og undervisning. Opgaverne er inddelt efter den grad af selvstændighed, hvormed sygehjælperen kan udføre dem. Sygehjælperen vil efter forslaget blive inddraget mere aktivt i den individualiserede patientpleje og -omsorg, end det nuværende arbejdsområde giver adgang til.

Forslag til en ændret uddannelse af sygehjælper (kap. 3). Sygehjælperuddannelsen foreslås centraliseret og henlagt til godkendte sygehjælper-skoler, der skal varetage både den teoretiske og praktiske uddannelse. Uddannelsen varer 1 år og omfatter en teoriundervisning på 300 timer, ialt 10 - 11 uger, fordelt på flere teorikursus, og en praktikuddannelse på 41 - 42 uger, fordelt på flere praktikperioder, alle af samme varighed.

Uddannelsens mål er at kvalificere til varetagelse af de til sygehjælperens normale arbejdsområde hørende opgaver ved at give eleven mulighed for at tilegne sig den fornødne viden, indsigt i og forståelse af arbejdets specielle karakter og en hermed overensstemmende holdning samt færdighed i udførelsen af arbejdet.

Uddannelsen er åben for kvinder og mænd, der er fyldt 18 år, og som har de fornødne skolekundskaber - folkeskolens 9. klasse med statskontrolleret prøve er ønskeligt, men ikke et ubetinget krav - samt er helbredsmæssigt egnet til arbejdet som sygehjælper.

Ved tilrettelæggelsen af uddannelsen, funktionsplanen, er det forudsat, at eleverne under den praktiske uddannelse indgår i afdelingens normerede personale. Det tilstræbes derfor at sikre afdelingerne et nogenlunde konstant elevantal.

Teoriundervisningen er tilrettelagt i 3 kursus på henholdsvis 5 eller 6 -, 3 - og 2 uger, adskilt af praktikperioder, for herved at opnå en trinvis opbygning af undervisningen og en nær vekselvirkning med praktikuddannelsen. Hvor særlige forhold gør det påkrævet, vil en del af teoriundervisningen kunne gives sideløbende med den praktiske uddannelse og inden for den normale arbejdstid, forudsat at undervisningen ikke herved forringes, og at praktiktiden forlænges tilsvarende, eller teoriundervisningen fordeles på 2 teorikursus, adskilt af mindst en praktikperiode.

Teorikursus tilrettelægges som dagundervisning med et gennemsnitligt ugentligt timetal på ca. 3°.

II. teorikursus koncentrerer undervisningen om grundlæggende fag som anatomi og fysiologi med sundhedslære, mikrobiologi, elementær sygeplejelære og symptomlære, mens hovedvægten i 2. teorikursus falder på sygdomslære og speciel sygeplejelære; i 3. teorikursus afrundes og afsluttes undervisningen.

Der afholdes en prøve i anatomi og fysiologi med sundhedslære og mikrobiologi, en prøve i elementær sygeplejelære og en afsluttende prøve i sygehjælperens normale arbejdsopgaver. Prøverne bedømmes "bestået" eller "ikke bestået". Eleven har adgang til omprøve, såfremt pågældendes standpunkt taler herfor.

Den praktiske uddannelse varer 41-42 uger og bør finde sted på tre forskellige sengeafdelinger, hvoraf de to bør være intermedieære afdelinger inden for medicin og kirurgi, mens den 3. afdeling kan være anden specialafdeling, langtidsmedicinsk afdeling eller et hertil godkendt plejehjem; dog vil praktikuddannelsen kunne tilrettelægges med 2 praktikperioder af **samme** varighed, såfremt forholdene gør det påkrævet.

De afdelinger, hvor praktikuddannelsen finder sted, må have en tilstrækkelig størrelse, en belægning af patienter med somatiske lidelser, der kræver aktiv behandling og sygepleje af differentieret karakter, samt en tilfredsstillende sygeplejestandard. Der må være udarbejdet en målsætning og plan for elevens uddannelse på den enkelte afdeling.

Eleverne deltager foruden i dagtjenesten også i aften- og nattevagt, dog ikke i de første 4 uger af den praktiske uddannelse. Til støtte under praktikuddannelsen anvendes en uddannelsesbog, i hvilken det med en sygeplejerskes underskrift registreres, når eleven har demonstreret tilfredsstillende færdighed i udførelse af de enkelte funktioner under sygehjælperens normale arbejdsområde.

Ved afslutningen af elevens uddannelse på hver afdeling afgiver afdelingens leder i samråd med de sygeplejersker m.fl. på afdelingen, der har medvirket ved vejledningen af eleven, en udtalelse om elevens standpunkt på et hertil udformet skema.

Bevis som sygehjælper udstedes af skolens (uddannelsesstedets) sygeplejefaglige leder til elever, der på tilfredsstillende måde har gennemgået den teoretiske og praktiske uddannelse, d.v.s. har opnået "bestået" i de foreskrevne prøver og "tilfredsstillende" i den sammenfattende bedømmelse på hver af udtalelserne fra praktikafdelingerne.

Den daglige ledelse af sygehjælperuddannelsen forestås af en sygeplejerske med videregående uddannelse fra Danmarks Sygeplejerskehøjskole. Endvidere må der til skolen være knyttet det fornødne antal kvalificerede undervisere, herunder sygeplejelærere, uddannet ved Danmarks Sygeplejerskehøjskole.

Et undervisningsråd, med repræsentation fra lærerstaben, eleverne, enkelte af de med skolen samarbejdende sygehuse m.v., en sygeplejerskole og evt. fra sygehjælperens faglige organisation, skal medvirke til, at uddannelsen bliver effektiv og tidssvarende, og være rådgivende i spørgsmål vedrørende skolens arbejde. Skolens leder er født medlem af undervisningsrådet.

Skolen må råde over de nødvendige undervisningslokaler og -faciliteter, kontorer, bibliotek med læsestue m.v.

Behov for supplerende uddannelse af sygehjælper (kap. 4). Ved behandling af spørgsmålet, om der bør indføres adgang til supplerende uddannelse af sygehjælper, har arbejdsgruppen sondret mellem sygehjælper med den hidtidige uddannelse og sygehjælper med den ændrede sygehjælperuddannelse.

For sygehjælper med den hidtidige uddannelse er der fremsat forslag til en efteruddannelse, omfattende en teoretisk undervisning på 98 timer. Efteruddannelsen bør som anden personaleuddannelse gives inden for normal arbejdstid og kan tilrettelægges enten som et 5 - 4 ugers kursus eller gives sideløbende med beskæftigelsen, eventuelt i form af studiedage, afhængig af lokale forhold. Et forslag til fag- og timestfordeling er vist i bilag 8. Endvidere har man søgt at belyse nogle af de økonomiske konsekvenser af efteruddannelsen af sygehjælper, beskæftiget på sygdomsbehandlende institutioner.

Behovet for en supplerende uddannelse for sygehjælper med den ændrede sygehjælperuddannelse, der på særlige afdelinger eller inden for særlige sygeplejeregne eventuelt tillige vil blive beskæftiget ved funktioner, som ikke indgår i sygehjælperens fremtidige arbejdsområde, kan efter arbejdsgruppens opfattelse først bedømmes, når resultatet af den ændrede sygehjælperuddannelse foreligger.

Arbejdsgruppen foreslår derimod, at der på disse afdelinger tilrettelægges et udvidet introduktionsprogram af hensyn til afdelingens særlige karakter. Endvidere bør der på hver af disse afdelinger findes en oversigt over de funktioner det drejer sig om, og gennemføres et instruktionsprogram for de på afdelingen mere varigt beskæftigede sygehjælper for herved at give disse forudsætning for at udføre disse funktioner. Vejledende retningslinier for sådanne introduktions- og instruktionsprogrammer er givet i bilag 9.

En supplerende uddannelse for sygehjælpere med henblik på en funktion, kvalifikationsmæssigt placeret mellem sygehjælperen og sygeplejersken, vil der efter arbejdsgruppens opfattelse ikke være behov for efter indførelsen af det udvidede arbejdsområde og den ændrede uddannelse for sygehjælpere. I stedet finder man det formålstjenligt at søge foretaget en koordinering af sygehjælper- og sygeplejerskeuddannelsen, således at egnede sygehjælpere kan opnå en dekort af sygeplejerskeuddannelsen.

Arbejdsgruppen har tillige i de afsluttende bemærkninger peget på det ønskelige i koordineringsmuligheder mellem den foreslåede sygehjælperuddannelse og uddannelser for tilgrænsende personalegrupper.

Arbejdsgruppen har efter som delbetænkning i maj 1972 at have afgivet forslag til en ændret uddannelse af sygehjælpere med det formål at kvalificere disse til at varetage det af arbejdsgruppen foreslåede udvidede arbejdsområde for sygehjælpere (Kap. I - III) behandlet spørgsmålet om, hvorvidt der bør indføres adgang til supplerende uddannelse for sygehjælpere (Kap. IV), og betragter hermed sit arbejde som afsluttet.

København, januar 1973.

P. Andersen-Rosendal

E. Lohmann Davidsen

M. Foget
(formand)

I. Frederiksen

I. Gyde-Petersen

B. Harvald

M. Beck Jørgensen

E. Røvsing Nielsen

H. C. Orup

B. Varming

A.M. Bang Christensen



Kapitel I

Om sygehjælperuddannelsen

1. Historiske bemærkninger om sygehjælperuddannelsen.

Manglen på sygeplejersker, som indtrådte i 1940-erne, medførte, at der i stor udstrækning blev antaget kvindelige sygehjælpere som bistand i sygeplejen på sygehuse og andre institutioner. Ved udgangen af september måned 1946 var der ifølge oplysninger fra næsten samtlige sygehuse og 124 andre institutioner ialt beskæftiget 1000 kvindelige sygehjælpere, der som regel ikke havde nogen sygeplejemæssig uddannelse udover den gennem beskæftigelsen erhvervede.

Udvalget vedrørende sygeplejerskemanglen fandt ved de foretagne rationaliseringsundersøgelser på medicinske og kirurgiske afdelinger, at sygeplejersker var beskæftiget med en del arbejde, som kunne udføres af et personale med en mindre omfattende uddannelse end sygeplejerskens. Et forslag til en sådan uddannelse blev derfor udarbejdet ud fra en nærmere redegørelse for de opgaver, som kunne varetages af sygehjælpere. Uddannelsen skulle omfatte en teoretisk undervisning på 46 timer i sygehusorientering, hygiejne, anatomi og fysiologi, sygeplejelære, diætkundskab, almindelig sygdomslære og symptomlære samt **sygehusøkonomi**. Undervisningen skulle gives i løbet af ca. 2 måneder og afsluttes med en teoretisk og praktisk prøve. Efter 1 års beskæftigelse ved sygehjælperarbejde skulle der udstedes bevis som sygehjælper til dem, der havde vist sig egnede til arbejdet. Også mænd skulle have adgang til uddannelsen.

En undervisning som den af udvalget foreslåede blev i 1949 etableret under Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen og ved enkelte sygehuse uden for København.

Undervisningsplanen dannede endvidere grundlag for den undervisning af frivillige, kvindelige sygehjælpere, der blev etableret i 1952, og som også kunne gennemgås af sygehjælpere, der ønskede varig beskæftigelse på sygehuse.

2. Uddannelse af frivillige sygehjælpere til sygehustjenesten.

Uddannelsen af frivillige sygehjælpere blev etableret efter de af sundhedsstyrelsens beredskabsafdeling i cirkulære af december 1952 givne retningslinier.

1) Betænkning om Sygeplejerskemanglen, afgivet 1949 af det af indenrigsministeriet heroin nedsatte udvalg, s. 85 - 88.

er for tilvejebringelse og uddannelse m.v. af frivillige, kvindelige sygehjælpere til sygehustjenesten (sygehusberedskabet), og disse gik i hovedtræk ud på følgende:

Tilvejebringelsen af de frivillige påhviler sygehusberedskabsnævnet og gennemføres i samarbejde med de lokale sygehuse og civilforsvarskredsforbund. Som betingelse for optagelse kræves, at ansøgeren har fast bopæl her i landet, er fyldt 20 år og helbredsmæssigt og på anden måde egnet til sygehustjenesten.

Uddannelsen af frivillige sygehjælpere finder sted på sygehuse og består i et teorikursus og 20 timers praktisk uddannelse ved deltagelse i arbejdet på en sygehusafdeling, mindst 2 timer ad gangen. Teorikursus omfattet 51 timer i elementær sygepleje og barnepleje (17 lektioner á 3 timers teori med demonstration og øvelser) samt 4 timers beredskabsorientering, orientering om civilforsvarets organisation og opgaver, egenbeskyttelse i og uden for hjemmet, angrebs- og forsvarsmidler, evakuering samt orientering i brandslukning.

Uddannelsen forestås af sygeplejersker, der har gennemgået sundhedsstyrelsens kursus for sygehjælperinstruktører, og den gives på grundlag af sundhedsstyrelsens "Undervisningsvejledning til brug ved uddannelse af frivillige sygehjælpere". Som lærebog for sygehjælpere anvendes "Hjemmenes barnepleje, sundhedspleje og sygepleje", udgivet af Dansk Røde Kors.

Beredskabsorienteringen meddeles af instruktører, der stilles til rådighed af det lokale civilforsvarskredsforbund.

Uddannelsen, der meddeles til hold med maksimalt 24 deltagere, anses ikke for gennemgået, såfremt mere end to lektioner er forsømt. Uddannelsesstedet er i øvrigt berettiget til såvel før som under uddannelsen at udskyde tilmeldte frivillige, der anses for uegnede til tjenesten. Uddannelsesbevis udstedes til frivillige sygehjælpere, der med tilfredsstillende resultat har gennemgået kursus for frivillige sygehjælpere til tjeneste i det sanitære beredskab. En fortegnelse over udstedte uddannelsesbeviser opbevares såvel af det pågældende sygehus som af det lokale civilforsvarskredsforbund.

De frivillige sygehjælpere forpligter sig til efter afsluttet uddannelse at deltage i afdelingsarbejdet på sygehuset mindst 40 timer i hvert fald de førstkomende 3 år (**efteruddannelse**).

l) Sundhedsstyrelsen har for at fremme gennemførelsen af sygehjælperuddannelsen afholdt **sygehjælperinstruktørkurser** for undervisningsvante sygeplejersker. Siden 1952 har endvidere alle sygeplejersker, der har gennemgået uddannelse ved Danmarks Sygeplejerskehøjskole i Århus for ledende og undervisende sygeplejersker samt for sundhedsplejersker, fået uddannelse som sygehjælperinstruktører.

Udgifterne ved lindervisningen m.v. af frivillige sygehjælpere, der forskudsvis afholdes af uddannelsesstederne, refunderes efter hvert kursus af det lokale sygehusberedskabsnævn, som efter årets afslutning får de hertil ydede udlæg refunderet af sundhedsstyrelsen.

De nævnte retningslinier er i princippet fortsat gældende, dog med enkelte i årenes løb indførte ændringer. I 1954 blev der som led i bestræbelserne for at øge tilgangen af frivillige sygehjælpere bl. a. åbnet adgang til mod statsrefusion at yde de frivillige godtgørelse af deres udgifter til befordring i forbindelse med deltagelse i den teoretiske såvel som den praktiske del af sygehjælperuddannelsen. Endvidere blev det i december 1955 henstillet til de sygehuse, der varetager den nævnte efteruddannelse af frivillige sygehjælpere, at yde dem befordringsgodtgørelse under denne.

Den nuværende uddannelse af frivillige sygehjælpere meddeles efter de af sundhedsstyrelsens beredskabsafdeling i cirkulære af 29. marts 1960 udsendte ændrede retningslinier for uddannelse m.v. af frivillige, kvindelige sygehjælpere til sygehustjenesten (sygehusberedskabet).

I forbindelse med den revision af sygehjælperuddannelsen, der fandt sted i 1960, blev også uddannelsen af frivillige, kvindelige sygehjælpere ændret, teorikurset blev øget fra 51 til 92 timer og kom med den hidtidige beredskabsorientering (4 timer) til at omfatte ialt 96 timer. De 20 timers praktiske uddannelse bortfaldt, hvorimod efteruddannelsen, der i 1955 blev nedsat fra 40 til 24 timers deltagelse i afdelingsarbejdet (mindst 4 timer ad gangen) i hvert af de første 3 år, blev bibeholdt.

Sundhedsstyrelsens "Undervisningsvejledning til brug ved uddannelse af sygehjælpere", der i sin tid blev udarbejdet med henblik på at tilsikre en ensartet uddannelse, blev ændret overensstemmende med den nye undervisningsplan. En ny grundbog ved uddannelse af sygehjælpere "Håndbog i Sygehjælp" blev indført i 1965.

3. Den nuværende sygehjælperuddannelse her i landet.

Med den stigende beskæftigelse af sygehjælpere på sygehuse og lignende institutioner viste der sig et behov for en revision af retningslinierne for uddannelse af sygehjælpere. Efter forhandling med Sygehusforeningen i Danmark, Københavns Kommune, Dansk Sygeplejeråd m.fl. blev den nuværende sygehjælperuddannelse etableret i medfør af sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere, der i hovedtræk omfatter følgende bestemmelser:

3.1. Ved uddannede sygehjælpere forstås personer, som har gennemgået den i ovennævnte cirkulære foreskrevne uddannelse, eller som er omfattet af overgangsreglerne i de foreliggende overenskomster.

Formålet med uddannelsen er at udruste sygehjælperen med de fornødne tekniske færdigheder og forudsætninger iøvrigt, således at de pågældende bliver i stand til - under sygeplejerskens ledelse og tilsyn - at bistå ved plejen af patienter og at udføre de til sygehjælperens normale arbejdsområde hørende arbejdsopgaver, for hvilke der er redegjort i bilag 1 af ovennævnte cirkulære.

3.2. Optagelsesbetingelser. Betingelser for antagelse til uddannelse som sygehjælper er, at pågældende ved uddannelsens påbegyndelse er fyldt 18 år (mindst 20 år dog ønskeligt), er helbredsmæssigt og på anden måde egnet til arbejdet samt har haft 1 års deltagelse i praktisk husgerning og madlavning eller 1 års arbejde i en institution, f.eks. et hjem for kronisk syge. Forinden uddannelsen kan påbegyndes, skal der foreligge en tilfredsstillende attest for tuberkuloseundersøgelse.

3.3. Uddannelsens tilrettelæggelse og indhold.

Antagelse af sygehjælperelever bør så vidt muligt finde sted til forud fastsatte tidspunkter, så de kan uddannes i hold, hvis deltagerantal ikke bør overstige 24.

Uddannelsen er teoretisk og praktisk og omfatter 92 timers undervisning og 8 måneders praktisk uddannelse.

3.3.I Teoriundervisningen omfatter følgende fag:

Vejledning og orientering vedrørende uddannelsen m.v.	4 timer
<u>Elementær sygeplejelære</u> (inkl. etiske principper og økonomiske fremgangsmåder, rette arbejdsstillinger og rengørings teknik) med 20 timers demonstrationer og praktiske øvelser	45 timer
<u>Anatomi og fysiologi samt sygdomslære</u> (med hovedvægt på symptomlære og sygdomsforebyggelse)	30 timer
<u>Sundhedslære.</u> Personlig og alm. hygiejne, infektionslære, ernæringslære (diæter og servering)	13 timer
Samlet antal undervisningstimer, heri inkluderet 20 timers demonstrationer og øvelser	22 timer

Emneindholdet for de enkelte fag er angivet i cirkulæret, bilag 2.

Endvidere henstilles det, at sygehjælpereleverne deltager i den beredskabsorientering på 4 timer, der som nævnt meddeles frivillige sygehjælpere.

Teoriundervisningens tilrettelæggelse. Med henblik på at give sygehjælper-eleven indblik i nogle af de grundlæggende principper i sygeplejearbejdet og mulighed for at opøve de mest elementæretekniske færdigheder forud for den praktiske uddannelse på afdelingen skal uddannelsen normalt indledes med 30 af uddannelsens 92 undervisningstimer (inkl. demonstrationer og øvelser). Disse timer kan gives koncentreret i kursus eller i 10 lektioner á 3 timer i løbet af de første 3-5 uger af uddannelsen. Den øvrige teoriundervisning kan gives i kursus eller sideløbende med den praktiske uddannelse, eller en del af undervisningen kan gives i kursus og resten sideløbende med den praktiske uddannelse, men den bør gives så koncentreret som muligt og inden for de første 4 måneder af uddannelsen.

Har sygehjælper-eleven forsømt mere end 12 undervisningstimer, og er pågældendes standpunkt derved væsentligt forringet, anses uddannelsen ikke for gennemgået, før den forsømte undervisning er modtaget.

Ved den teoretiske undervisnings afslutning skal sygehjælperinstruktøren afgive en udtalelse om sygehjælper-elevens standpunkt.

3.3.2. Den praktiske uddannelse (tillæring) på 8 måneder skal tilsigte at give sygehjælper-eleven øvelse og indsigt i at udføre det arbejde, der henhører under hendes normale arbejdsområde.

Uddannelsen bør finde sted på sengeafdelinger, fortrinsvis på medicinske og kirurgiske afdelinger eller blandet medicinsk-kirurgiske afdelinger og kun i mindre omfang på specialafdelinger. Afdelingerne skal have en tilstrækkelig høj sygeplejestandard, hvortil bl.a. hører, at personalets størrelse, herunder antallet af sygeplejersker, svarer til de krav, patientbehandlingen stiller.

Under den praktiske uddannelse skal der lægges vægt på, at eleven tilegner sig de almindelige sygeplejetekniske færdigheder og lærer at udføre de forskellige funktioner i deres naturlige rækkefølge, så eleven får indtryk af den enkelte funktions betydning for plejen som helhed.

Som hjælp ved bedømmelsen af sygehjælper-eleven skal der under den praktiske uddannelse hver 2. - 3. måned afgives vidnesbyrd om pågældende af afdelingssygeplejersken efter samråd med den eller de sygeplejersker, til hvem tilsynet med og vejledningen af pågældende har været overdraget.

Fravær under den praktiske uddannelse - bortset fra ferie og fridage - af tilsammen 14 dages varighed eller derover medfører en tilsvarende forlængelse af uddannelsen.

Til sygehjælper, der på tilfredsstillende måde har gennemgået teoriundervisningen og den praktiske uddannelse, udstedes der af uddannelsesstedet

efter forstanderindens indstilling et bevis som sygehjælper i overensstemmelse med en af sundhedsstyrelsen udarbejdet formular. Uddannelsesstedet opbevarer en fortegnelse over udleverede uddannelsesbeviser.

Angående undervisningsmateriale til støtte for sygehjælperinstruktør og sygehjælpererelev og med henblik på at tilsikre en ensartet undervisning henvises til redegørelsen for uddannelsen af frivillige sygehjælpere, jf. afsnit 2, in fine.

3. 4 • Uddannelsessteder for sygehjælpere

Uddannelsen af sygehjælpere skal finde sted på sygehuse og lignende institutioner, der opfylder følgende betingelser:

1. De i cirkulæret indeholdte optagelsesbetingelser skal gælde ved optagelsen af sygehjælpererelever.
2. Uddannelsen skal sigte imod det i cirkulæret angivne mål og skal være tilrettelagt efter de herfor givne regler.
3. Uddannelsesstedet skal råde over de fornødne lærerkræfter og tilfredsstillende undervisningslokaler, inventar og materiel.
4. Den praktiske uddannelse skal finde sted på sengeafdelinger, fortrinsvis på medicinske og kirurgiske afdelinger eller blandet medicinsk-kirurgiske afdelinger og kun i mindre omfang på specialafdelinger.
5. De afdelinger, hvor den praktiske uddannelse gives, skal have en tilstrækkelig høj sygeplejestandard, hvortil bl. a. hører, at personalets størrelse, herunder antallet af autoriserede sygeplejersker, svarer til de krav, patientbehandlingen stiller.
6. Uddannelsesstedet er undergivet sundhedsstyrelsens tilsyn og skal foretage indberetninger til styrelsen efter dennes bestemmelse.

Sygehuse, som opfylder ovennævnte betingelser, kan umiddelbart betegnes som uddannelsessted for sygehjælpere, hvorimod andre lignende institutioner må søge sundhedsstyrelsen om godkendelse som uddannelsessted. Retningslinier for opnåelse af en sådan godkendelse er givet i Sundhedsstyrelsens meddelelse nr. 1 af 28. juni 1963 om uddannelse m.v. af sygehjælpere og indeholder følgende bestemmelser:

Institutioner, som opfylder de nævnte betingelser bortset fra, at der ikke på disse er medicinske eller kirurgiske afdelinger, vil kunne opnå godkendelse som uddannelsessted for sygehjælpere, såfremt den praktiske uddannelse kan finde sted på afdelinger, der har en passende størrelse og en belægning af sen geliggende patienter, der er under aktiv behandling for somatiske lidelser, og som kræver sygepleje af differentieret karakter.

Institutioner, der ikke vil kunne give teoriundervisningen, men som iøvrigt opfylder de nævnte betingelser, vil kunne opnå godkendelse til at give den

praktiske uddannelse, såfremt der indgås aftale med et sygehus om at give teoriundervisningen.

Institutioner, der ikke vil kunne give teoriundervisningen og heller ikke fuldt ud opfylder betingelserne med hensyn til afdelingernes størrelse, patientbelægning og en differentieret sygepleje, men som iøvrigt opfylder betingelserne, vil eventuelt have mulighed for at opnå godkendelse til at give højst 4 måneder af den praktiske uddannelse under forudsætning af, at der indgås aftale med et sygehus om, at dette giver teoriundervisningen og den øvrige del af den praktiske uddannelse, der fortrinsvis bør finde sted på medicinske, kirurgiske eller blandet medicinsk-kirurgiske sengeafdelinger. Bevis som sygehjælper udstedes i disse tilfælde af sygehuset på grundlag af de om pågældende afgivne vidnesbyrd.

3> 5. Uddannelseskapaciteten

Af besvarelsenerne af et af sundhedsstyrelsen i maj 1968 udsendt spørgeskema fremgår følgende oplysninger:

Der er 2 skoler, der meddeler den teoretiske del af sygehjælperuddannelsen, og som har samarbejde med forskellige sygehuse vedrørende den praktiske del af uddannelsen. Den ene - Diakonhøjskolen i Århus - er i 1965 godkendt af sundhedsstyrelsen til undervisning af sygehjælpere, og den anden - Central-skolen for sygehjælper - er oprettet i 1968 af Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen.

Endvidere giver 72 sygehuse hele uddannelsen - teoretisk og praktisk - og samarbejder desuden med 32 sygehuse, som alene giver den praktiske uddannelse, med 6 sygehuse, som alene giver en del af den praktiske uddannelse, samt med 34 institutioner, fortrinsvis plejehjem, som er godkendt til at give højst 4 måneder af den praktiske uddannelse. 2 af de sidstnævnte institutioner er desuden godkendt til at give teoriundervisningen.

3.5.1. Teoriundervisningen

Der er årligt ved uddannelsesstederne i København og Frederiksberg blevet afholdt 37-39 teorikurser og ved uddannelsesstederne i det øvrige land 62 kurser. Endvidere holder 10 uddannelsessteder kursus efter behov, f.eks. hvert andet år. Den årlige undervisningskapacitet vil således med et deltagerantal på 24 ved hvert kursus kunne anslås til ca. 2500, der omfatter såvel frivillige som almindelige sygehjælpere. 57 uddannelsessteder afholder kursus regelmæssigt på bestemte, forud fastsatte tidspunkter om året, mens 14 uddannelsessteder ikke giver regelmæssig undervisning, fordi 10 kun afholder kursus efter behov, og 4 har vanskelighed ved at skaffe kvalificerede undervisere.

I finansårene 1960/61 til 1967/68 har 32 uddannelsessteder afholdt kursus for sygehjælpere årligt, medens 28 uddannelsessteder kun har afholdt kursus i de år, hvor man manglede sygehjælpere. 7 uddannelsessteder har ikke afholdt kursus på grund af vanskelighed ved at skaffe kvalificerede undervisere; ved et uddannelsessted har mangelen på uddannelsespladser hindret gennemførelsen af kursus for sygehjælpere hvert år.

3.5.2. Den praktiske uddannelse

Sygehusenes medvirken ved den praktiske uddannelse i finansåret 1967/68 udviser store variationer. Nogle sygehuse har slet ikke uddannet sygehjælpere, mens andre har færdiguddannet sygehjælpere i et antal svarende endog til ca. 33 pct. af det beskæftigede antal sygehjælpere, dog formentlig i samarbejde med plejehjem. Den ringe uddannelsesaktivitet findes navnlig på mindre sygehuse og kan tilskrives forskellige årsager, f.eks. at sygehuset har det fornødne antal uddannede sygehjælpere, at undervisere til teoriundervisningen ikke har kunne skaffes, eller at det begrænsede antal uddannelsespladser har afholdt sygehuset fra at etablere sygehjælperuddannelse.

3.6. Bedømmelse af den nuværende sygehjælperuddannelse.

Det i Betænkning om Sygeplejerskemanglen (1949) fremsatte forslag om som en varig ordning at beskæftige sygehjælpere i sygeplejen på sygehusene og at uddanne dem hertil slog kun langsomt igennem.

Med sygehusenes forpligtelser til at medvirke ved uddannelsen af frivillige, kvindelige sygehjælpere til sygehustjenesten, til hvilken uddannelse der ved sundhedsstyrelsens foranstaltninger blev uddannet sygehjælperinstruktører, udarbejdet undervisningsmateriale og ydet refusion af undervisningsudgifterne, blev der også skabt interesse for uddannelse af de erhvervsmæssigt beskæftigede sygehjælpere, som fik adgang til at følge teoriundervisningen, der som omtalt var ens for frivillige og almindelige sygehjælpere.

Sammenkædningen af undervisningen af frivillige sygehjælpere med uddannelsen af sygehjælpere rummede fordele i begyndelsen, mens antallet af erhvervsmæssigt beskæftigede sygehjælpere var begrænset, men har efterhånden vist sig at være mindre hensigtsmæssig. Blandt svaghederne ved ordningen kan nævnes, at undervisningen af hensyn til de frivillige, som kan have andet erhverv, må placeres uden for normal arbejdstid, ofte om aftenen. Sygehjælperinstruktørerne, der ligeledes har andet arbejde, må påtage sig undervisningen som ekstraarbejde, og det er derfor tit vanskeligt at skaffe undervisere. Teoriundervisningen, der gives med 1 - 2 lektioner á 3 timer om ugen, strækker sig derved over 4 - 5 måneder, mens den praktiske uddannelse af sygehjælpere

ofte først påbegyndes, når teoriundervisningen er afsluttet eller endog senere, hvorved den ønskelige vekselvirkning mellem teoriundervisningen og den praktiske uddannelse ikke kommer i stand, hvilket i betragtning af uddannelsens begrænsede varighed må anses for uheldigt.

Det er navnlig ved mindre sygehuse, hvor behovet for tilgang af sygehjælpere ikke er tilstrækkeligt stort til, at uddannelsen af sygehjælpere kan foregå kontinuert, at kombinationen af undervisningen af frivillige sygehjælpere og uddannelsen af sygehjælpere er bibeholdt.

Større sygehuse med et stadigt behov for uddannelse af sygehjælpere har allerede i en årrække for egen regning etableret sygehjælperuddannelse med ansættelse af fornødent personale til varetagelse af de med uddannelsen forbundne undervisende og administrative opgaver, hvorved teoriundervisningen har kunnet meddeles som dagundervisning i arbejdstiden og så hensigtsmæssigt som muligt i forhold til den praktiske uddannelse.

Andre institutioners behov for uddannede sygehjælpere - blandt andet plejehjemmene - har bidraget betragteligt til at øge sygehusenes opgaver i forbindelse med sygehjælperuddannelsen. Selv om nogle af plejehjemmene har opnået godkendelse til at give en del af den praktiske uddannelse, er det dog sygehuset som den for hele uddannelsen ansvarlige instans, der skal skaffe undervisere, træffe aftaler med afdelingerne om den praktiske uddannelse, indhente udtalelser om de enkelte elever fra de afdelinger, hvor den praktiske uddannelse har fundet sted, og fra sygehjælperinstruktørerne, udstede bevis som sygehjælper til elever, som på tilfredsstillende måde har gennemført uddannelsen, og føre kartotek over udstedte beviser.

Der er stadigvæk et stort udækket behov for uddannede sygehjælpere. For at skaffe dækning for dette behov vil det være nødvendigt at udnytte alle uddannelsesmæssige muligheder. Med henblik herpå er der i nogle amtskommuner foretaget en centralisering af sygehjælperuddannelsen, medens andre amtskommuner arbejder med planer herom. Centraliseringen af uddannelsen vil betyde en mere effektiv anvendelse af undervisningsmæssige ressourcer, en mere ligelig fordeling af arbejdet med den praktiske uddannelse mellem de hertil anvendelige sygehuse og afdelinger og formentlig større mulighed for at bedømme uddannelsesbehovet og at afpasse uddannelseskapalet hertil.

Den nuværende sygehjælperuddannelse har som mål forberedelse til virksomhed inden for et sygehjælperarbejdsområde, der er for begrænset i forhold til de opgaver, som på grund af udviklingen efterhånden overdrages sygehjælpere. Uddannelsen er derfor ikke længere adækvat. I henhold til tilkendegivelser fra uddannelsesstederne er der behov for en forøgelse af såvel teoriundervis-

ningen som den praktiske uddannelse. For teoriundervisningens vedkommende behøves der mere tid til tilegnelsen af kundskabsstoffet, udvidelse af emneindholdet i de eksisterende fag og inddragelse af nye fag i undervisningen som psykologi og mentalhygiejne, socialkundskab og sociallovgivning.

4. Redegørelse for uddannelse af til sygehjælpere svarende personalegrupper i Finland, Island, Norge og Sverige.

Arbejdsgruppen har indhentet oplysninger om uddannelsen af de til sygehjælpere svarende personalegrupper i Finland, Island, Norge og Sverige. Om de indhentede oplysninger henvises til bilag 1.

Kapitel II

Behovet for sygehjælpere på sygehuse m.v. 1970-1980

1. Det kvantitative behov for sygehjælpere, herunder den årlige uddannelseskapacitet.

Ved egentlige sygehuse var antallet af heltidsbeskæftigede sygehjælpere i årene 1960-1969 samt antallet af sygehjælpere pr. 1.000 indbyggere efter oplysning fra sundhedsstyrelsens medicinal-statistiske afdeling følgende:

	Heltidsbeskæftigede sygehjælpere	Sygehjælpere pr. 1.000 indbyggere
1.jan. 1960	2.500	.6
1961	3.000	.7
1962	3.600	.8
1963	4.200	.9
1964	4.500	1.0
1965	5.000	1.1
1966	5.800	1.2
1967	6.500 (7.400)	1.3
1968	7.400 (8.500)	1.5
1969	8.200 (9.400)	1.7
1975	13.000 (14.900)	2.6
1980	19.000 (21.700)	3.7

I oversigten er deltidsbeskæftigede sygehjælpere omregnet til heltidsbeskæftigede; i parentes er anført det totale antal beskæftigede sygehjælpere. Det fremgår heraf, at 1 af 4 sygehjælpere var deltidsbeskæftiget i årene 1967 - 1969.

1.1. Behovet for sygehjælpere på sygehusene.

Ved sygehusene er antallet af beskæftigede sygehjælpere i årene 1960 - 1969, som det ses af oversigten, steget fra 0.6 til 1.7 pr. 1.000 indbyggere. Forudsættes forholdet mellem sygehjælpertallet og indbyggertallet i de

førstkommende år at stige i samme takt som hidtil og forholdet mellem deltid- og heltidsbeskæftigede rygehjælpere at holde sig konstant (1 til 4), kan behovet for sygehjælpere ved sygehusene i 1975 og 1980, som anført, beregnes til henholdsvis 13.000 (14.900) og 1.900 (21.700).

Efter denne beregning vil der i perioden 1969 - 1975 være behov for en forøgelse af antallet af sygehjælpere på 5.500, gennemsnitligt 915 årligt, og i perioden 1975 - 1980 en forøgelse på 6.800 sygehjælpere, gennemsnitligt 1.360 årligt. I gennemsnit for hele perioden 1969 - 1980 vil behovet for en årlig tilgang af sygehjælpere være 1.120, udelukkende som følge af en øget anvendelse af sygehjælpere, en stigning fra 1.7 til 3.7 pr. 1.000 indbyggere.

Ved beregningen af det årlige uddannelsesbehov må der tages flere forbehold, idet der savnes pålidelige oplysninger om størrelsen af frafaldet under uddannelsen, og om i hvilken udstrækning sygehjælpere efter endt uddannelse søger beskæftigelse som sygehjælper. Hertil kommer, at der savnes eksakte tal for den årlige afgang af sygehjælpere og for i hvilken udstrækning denne afgang modvirkes af en tilgang af sygehjælpere, der genoptager beskæftigelsen efter nogen tids pause.

Anslås den årlige afgang af sygehjælpere til at være ca. 5 % af det samlede antal beskæftigede, skal der til erstatning for disse i perioden 1969 - 1975 uddannes 3.500, gennemsnitligt 585 årligt, og i perioden 1975 - 1980 ca. 5.460, gennemsnitligt 1.010 årligt. Det årlige uddannelsesbehov for sygehjælpere vil således i perioden 1969 - 1975 kunne anslås til 1.500 og i perioden 1975 - 1980 til 2.370.

Overensstemmende hermed må elevtilgangen i de nævnte perioder under forudsætning af en frafaldsprocent under uddannelsen på 12 være henholdsvis 1.700 og 2.700 om året.

Til belysning af spørgsmålet om der ved sygehusene findes et tilstrækkeligt antal praktikpladser til at imødekomme det fremtidige behov, er der i november 1971 indhentet oplysninger om antallet af anvendte uddannelsespladser for sygehjælperelever ved de større sygehuse. Ved 83 sygehuse, der har besvaret forespørgslen, var der ialt 662 uddannelsespladser på medicinske afdelinger, 647 på kirurgiske og 350 på andre afdelinger. Hertil kommer uddannelseskapaaciteten på de sygehuse, der ikke har besvaret forespørgslen, og som tilsammen har 2.550 sengepladser. Beregnet efter sengetallet alene skulle der ved disse kunne etableres ca. 200 uddannelsespladser. Der skulle således kunne påregnes et antal uddannelsespladser ved sygehusene på ialt 1.860, ved

hvilke der årligt vil kunne uddannes 2.480 sygehjælpere efter uddannelsesforslaget.

1.2. Behovet for sygehjælpere på plejehjem m.v.

Uddannelsen af sygehjælpere blev, som tidligere omtalt, etableret med det sigte at kvalificere eleverne til arbejdet på sygehuse. Et ikke ringe antal sygehjælpere er dog i årenes løb blevet beskæftiget ved plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling-.

Det fremtidige behov for sygehjælpere på plejehjem m.v. lader sig imidlertid ikke beregne, idet det vil afhænge af i hvilken udstrækning der ved disse beskæftiges hertil specielt uddannet personale, som foreslået i følgende betænkninger:

I betænkning om uddannelse af plejhjemsassistenter, afgivet af uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet i 1970, er der givet retningslinier for plejhjemsassistentens normale arbejdsområde på plejehjem og uddannelsen af denne personalegruppe. Behovet for plejhjemsassistenter er anslået til at blive ca. 9.000 i 1980. En forsøgsvis uddannelse af plejhjemsassistenter blev iværksat ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De Gamles By, i efteråret 1966, og uddannelsen gives nu tillige ved skoler i Brande og i Århus. Ved udgangen af 1971 var der uddannet ca. 200 plejhjemsassistenter, og fra 1972 vil plejhjemsassistentskolerne kunne optage ialt godt 100 elever om året. Det nævnte behov for plejhjemsassistenter vil således ikke kunne imødekommes, medmindre uddannelseskapaciteten øges væsentligt.

I betænkning nr. 571/1970 Uddannelse til Omsorg, afgivet af Uddannelseskommissionen for det sociale område, er der fremsat forslag til uddannelse af omsorgsassistenter og omsorgshjælpere. Omsorgsassistenten skal udøve omsorg for ældre, svagelige og handicappede såvel i institutioner, der er indrettet for et sådant klientel, som i private hjem, mens omsorgshjælperen skal kunne virke som medhjælp for et faguddannet omsorgs- og plejepersonale i institutioner for ældre og handicappede. Behovet for omsorgsassistenter og omsorgshjælpere er opgjort til henholdsvis 23.000 og ca. 11.000 i 1985. I efteråret 1971 påbegyndtes som et forsøg uddannelsen af såvel omsorgsassistenter som omsorgshjælpere ved et hertil oprettet seminarium i Odense.

Ved opgørelsen af behovet for sygehjælpere må man formentlig regne med i de førstkomende år at måtte tilgodese en del af plejhjemmenes personalebehov.

Endvidere må muligheden for anvendelse af sygehjælpere inden for hjemmesygeplejen også tages i betragtning. Ved Københavns kommunale hjemmesygepleje

er der som en forsøgsvis ordning beskæftiget nogle sygehjælpere under regelmæssig tilsyn af hjemmesygeplejersker, og tilsvarende ordninger er etableret enkelte andre steder i landet. I forbindelse med den forestående reorganisering af hjemmesygeplejen må det antages, at sygehjælpere i stigende grad vil blive beskæftiget inden for hjemmesygeplejen, men det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at bedømme i hvilket omfang dette vil ske.

Som følge af den usikkerhed, der er forbundet ved bedømmelsen af den fremtidige udvikling og beregningen af behovet for sygehjælpere - i særdeleshed uden for sygehusvæsenet - skal arbejdsgruppen anbefale, at der på regionalt plan af de sygehusejende kommuner, som allerede iværksat af nogle af disse, foretages en undersøgelse af behovet for sygehjælpere, bl.a. som forudsætning for at etablere sygehjælpereskoler med hertil svarende uddannelseskapacitet.

2. Det kvalitative behov for sygehjælpere, vurdering af sygehjælperens normale arbejdsområde og forslag til ændring af arbejdsområdet.

Sygehjælperens normale arbejdsområde er angivet i sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere, bilag 1, men udviklingen har medført behov for ændring af dette arbejdsområde.

Adskillige af de nævnte opgaver varetages mange steder ved centraliserede foranstaltninger: Oprettelse af ~~sengeopretningscentraler~~, steriliserings- og desinfektionscentraler, centraliseret tilberedning af smørbrød og eventuel madservering, centraliseret budtjeneste, anvendelse af rørpostsystem og overdragelse af rengøringsarbejdet til rengøringselskaber. Anvendelse af engangsmateriel har ligeledes påvirket sygehjælperarbejdet.

Intensivering og effektivisering af arbejdet på afdelingerne på grund af relativt kortere indlæggelsesperioder m.v. og forøgelsen af antallet af patienter i de ældre aldersklasser har bidraget til at øge sygehjælperens opgaver.

Endelig har manglen på sygeplejersker gjort det ønskeligt og nødvendigt at udvide sygehjælperens normale arbejdsområde, betinget af en hertil svarende uddannelse. Udvidelsen af arbejdsområdet sker inden for den direkte patientpleje og -omsorg samt undersøgelses- og behandlingsområdet.

Arbejdsgruppen har foretaget en nøje gennemgang af arbejdsopgaverne inden for sygeplejen på en sygehusafdeling og på grundlag heraf udarbejdet et forslag til sygehjælperens fremtidige arbejdsområde.

De opgaver, der efter forslaget skal indgå i arbejdsområdet, er fordelt på 10 grupper: Almindelig hygiejne, sekreter og ekskreter, patientens ernæring, aktivering og optræning, omsorg for patient og pårørende, undersøgelser, behandlinger, forvaltning, kommunikation og undervisning.

Arbejdsopgaverne er inddelt efter den grad af selvstændighed, hvormed de kan udføres af sygehjælperen, idet følgende tal angiver de enkelte grader:

- 1 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre
- 2 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre i samråd med den for arbejdet ansvarlige sygeplejerske
- 3 = arbejde, som sygehjælperen kan assistere ved

Sygehjælperens arbejde udføres under den ledende sygeplejerskes daglige tilsyn og ledelse, herunder arbejdsfordeling. Ved fastlæggelsen af sygehjælperens normale arbejdsområde er afgrænset de opgaver, som det vil være forsvarligt at lade en sygehjælper varetage, der har gennemgået den af arbejdsgruppen foreslåede uddannelse; dog vil patientens tilstand kunne bevirke, at en anden arbejdsfordeling vil være påkrævet.

Skulle der være behov for at lade en sygehjælper udføre funktioner, der er specielle for enkelte afdelingstyper, forudsættes indlæringen af disse funktioner indpasset i introduktionsprogrammet for sygehjælpere på de pågældende afdelinger.

Sammenligner man sygehjælperens fremtidige arbejdsopgaver med de nuværende, ses det, at sygehjælperens normale arbejdsområde er udvidet med opgaver inden for individualiseret patientpleje og -omsorg, men formindsket med hensyn til rengøringsopgaver og andet arbejde uden patient.

En oversigt over sygehjælperens fremtidige arbejdsområder er givet i bilag 2.

Kapitel III

Forslag til en ændret uddannelse af sygehjælpere

Med udgangspunkt i den foreslåede ændring og udvidelse af sygehjælperens normale arbejdsområde og det heraf følgende behov for en forbedret uddannelse har arbejdsgruppen udarbejdet følgende forslag til uddannelsesplan for sygehjælpere:

Uddannelsen, der er teoretisk og praktisk, skal gives ved en sygehjælper-skole og være af 1 års varighed. Den omfatter lo - 11 ugers teoriundervisning, og 41 - 42 ugers praktisk uddannelse.

1. Sygehjælperuddannelsens mål er at sætte eleven i stand til at varetage de til sygehjælperens normale arbejdsområde hørende arbejdsopgaver, jf. bilag 2, ved at eleven

- tilegner sig fornøden viden til i samråd med sygeplejersken at medvirke ved individualiseret sygepleje og omsorg af patienter på sygehuse m.v.
- udvikler indsigt i og forståelse af arbejdets specielle karakter og en hermed overensstemmende adfærd (holdning)
- opnår den fornødne færdighed i udførelsen af arbejdet.

2. Optagelsesbetingelser.

- Optagelse på skolen er betinget af, at pågældende - mand eller kvinde -
- a. ved uddannelsens påbegyndelse er fyldt 18 år (20 år dog ønskeligt)
 - b. har de fornødne skolekundskaber til at kunne klare de krav, uddannelsen stiller.
 - c. er helbredsmæssigt egnet til arbejdet som sygehjælper i henhold til en af pågældende afgiven helbredserklæring, suppleret med en tilfredsstillende attest for tuberkuloseundersøgelse.

Kundskaber svarende til folkeskolens 9.klasse med statskontrolleret prøve med tilfredsstillende resultat vil være ønskeligt, men kortere skolegang vil kunne accepteres, såfremt gode kundskaber i dansk og regning kan dokumenteres.

3. Uddannelsen i hovedtræk.

Ved tilrettelæggelsen af uddannelsen er der tilsigtet en trinvis opbygning af undervisningen og en så nær vekselvirkning mellem teoriundervisningen og den praktiske uddannelse som muligt.

Arbejdsgruppen har overvejet, om en del af teoriundervisningen bør gives sideløbende med den praktiske uddannelse, men har **fundet, at** dette som regel vil indebære ret store administrative vanskeligheder for de afdelinger, hvor den praktiske uddannelse skal finde sted. Teoriundervisningen foreslås derfor normalt givet koncentreret i perioder på 5 - 6 uger, 3 uger og 2 uger.

Uddannelsens struktur:

1. teorikursus	5 eller 6 uger
1. praktikperiode	14 (evt. 13 uger)
2. teorikursus	3 uger
2. praktikperiode	14 (evt. 13 uger)
3. praktikperiode	14 (evt. 13 uger)
3. teorikursus	<u>2 uger</u>
	52 uger

Uddannelsen vil dog, hvor særlige forhold gør det påkrævet, kunne tilrettelægges således, at en del af teoriundervisningen gives sideløbende med den praktiske uddannelse og inden for den normale arbejdstid, forudsat at undervisningen ikke herved forringes, og at praktiktiden forlænges tilsvarende, eller teoriundervisningen fordeles på 2 teorikursus, adskilt af mindst en praktikperiode, og den praktiske uddannelse begrænses til 2 perioder, begge af samme varighed.

Arbejdsgruppen har udarbejdet forskellige planer for uddannelsens tilrettelæggelse - funktionsplaner. Ved udarbejdelsen af disse har man forudsat, at sygehjælpereleverne under den praktiske uddannelse indgår i normeringen på afdelingerne, hvorfor der ved tilrettelæggelsen af uddannelsen må sikres afdelingerne et konstant elevtal videst muligt. Endvidere er en effektiv udnyttelse af skolens undervisningslokaler tilsigtet.

Eksempler på funktionsplaner for uddannelsen tilligemed en grafisk fremstilling af undervisningsperioderne på skolen i årets løb og beregning af behovet for uddannelsespladser er vist i bilagene 3, 3a, b, c, d, e og f, varierende med hensyn til det årlige antal elevhold og uddannelsens tilrettelæggelse, herunder bl.a. teorikursernes og praktikperiodernes længde.

Arbejdsgruppen anbefaler af pædagogiske grunde funktionsplaner med 11 uger til rådighed for teoriundervisningen, fordelt på 3 **kursus**, og med 3 praktikperioder, som vist i bilagene 3a, b og c.



3.1. Teoriundervisningen.

3.1.1. Målet for teoriundervisningen er, at eleven

- tilegner sig den fornødne viden til med forståelse at kunne udføre sygehjælperens normale arbejdsopgaver
- opnår indsigt i sygehjælperens plads og betydning som led i samfundets sygdomsforebyggende og -behandlende bestræbelser
- udvikler en for arbejdets kvalitet hensigtsmæssig holdning
- erhverver de fornødne forudsætninger for at kunne opnå et effektivt udbytte af den praktiske uddannelse.

Teoriundervisningen omfatter 300 timer, der gives som dagundervisning, med et gennemsnitligt, ugentligt timetal på ca. 30. Der regnes med 5 undervisningsdage om ugen.

Teoriundervisningens indhold med time- og fagfordeling

3.1.2.

inden for de 3 teorikursus.

Fag	teori I	teori II	teori III	ialt
Orientering, studievejledning samt arbejdsvejledning	13	5	1 6	25
Psykologi og mentalhygiejne	8	10	4	22
Anatomi og fysiologi med sundhedslære	49			49 ⁺)
Mikrobiologi	10			10
Bevægelsesfysiologi	5	5		10
Elementær sygeplejelære med demonstrationer og øvelser	70	10		80 ⁺)
Symptomlære, sygdomslære, speciel sygeplejelære, diætetik	16	47	2	65 ⁺)
Orientering om medikamentel behandling		10		10
Svangerskab, fødsel, det normale barns udvikling, ernæring og pleje			6	6
Sundhedsvæsenet samfundshygiejne sociale foranstaltninger		5	4 5	14
Førstehjælp Beredskabsorientering			5 4	9
Ialt	171	92	37	300

+) Tid til prøve er inkluderet i timetallet

En redegørelse for de enkelte fags målsætning» beskrivelse og timefordeling er givet i bilagene 4 og 5.

3.1.3. Undervisningens tilrettelæggelse og indhold.

1. teorikursus (5 - 6 uger) danner optakten til uddannelsen. Der gives en orientering om sygehjælperarbejdet og -uddannelsen for at bibringe eleverne en forståelse af det mål, de gennem uddannelsen skal arbejde imod. Gennem studievejledning søges hensigtsmæssige studie- og arbejdsmetoder under uddannelsen fremmet. Hovedvægten af undervisningen falder på 2 områder: Opbygning af elevernes forståelse af, hvordan det raske menneske er bygget og fungerer fysisk, psykisk og socialt (i relation til andre mennesker), hvordan man kan søge at bevare sit helbred og undgå sygdom, og hvorledes tegn på sygdom kan manifestere sig. En ret grundig indføring med demonstrationer og øvelser i de grundlæggende principper i sygeplejearbejdet.

2. teorikursus (3 uger) bygger på de under uddannelsen hidtil erhvervede kundskaber og indhøstede erfaringer, og det centrale i undervisningen er symptomlære, sygdomslære, speciel sygeplejelære og diætetik som grundlag for de efterfølgende praktikperioder.

3. teorikursus (2 uger) afslutter uddannelsen. Til denne periode er henlagt orientering om sundhedsvæsenet, sociale foranstaltninger, svangerskab, fødsel, det normale barns udvikling, førstehjælp og beredskabsorientering samt et kursus i arbejdsvejledning.

Der skal ved valg af undervisningsmetoder og -former lægges vægt på størst mulig elevaktivitet.

3.2. Den praktiske uddannelse.

3.2.I. Formålet med den praktiske uddannelse.

Eleven skal kunne

- udføre på betryggende måde de opgaver, der hører til sygehjælperens normale arbejdsområde
- opnå kendskab til de almindeligst forekommende sygdomme, herunder årsager, symptomer, undersøgelser, behandling og revalidering
- anvende sine erhvervede kundskaber og færdigheder til at udøve individualiseret sygepleje og omsorg
- opnå færdighed i fornuftig tilrettelæggelse af sit arbejde
- udvikle evne til hensigtsmæssig kommunikation
- opnå kendskab til formålet med afdelingens arbejde i sin helhed og til sygehjælperens indsats i relation hertil

- anvende hygiejniske principper i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af infektioner, herunder også institutionsinfektioner
- medvirke til fremme af et arbejdsklima, præget af samarbejde og trivsel
- tage medansvar for en hensigtsmæssig forvaltning af inventar, brugsgenstande og andet materiel.

3.2.2. Den praktiske uddannelses indhold og omfang.

Den praktiske uddannelse bør finde sted på 3 forskellige sengeafdelinger, hvoraf de to bør være intermediære afdelinger inden for henholdsvis medicin og kirurgi, mens den 3. afdeling kan være anden specialafdeling, langtidsmedicinsk afdeling eller et til uddannelsen godkendt plejehjem. Hvor forholdene gør det påkrævet, vil den praktiske uddannelse dog kunne tilrettelægges med 2 praktikperioder, hver af ca. 21 ugers varighed.

Uddannelsesforslaget er udarbejdet med det sigte, at den praktiske uddannelse som den centrale del af uddannelsen kan blive så varieret, som det pædagogisk set vil være forsvarligt med den tid, der er til rådighed hertil, og således at eleverne kan blive undervist og bedømt på 3 forskellige afdelinger. En fordeling af den praktiske uddannelse (41 - 42 uger) på 3 afdelinger indebærer tillige, som vist i nedenstående oversigt, at hver uddannelsesplads på den enkelte afdeling årligt giver mulighed for uddannelse af flere elever end efter den hidtidige ordning med praktisk uddannelse på 7 - 8 måneder, fordelt på 2 afdelinger.

Uddannelseskapaaciteten pr. uddannelsesplads i relation til uddannelsens varighed på den enkelte afdeling.

	Uddannelsestid på den enkelte afdeling	Antal elever uddannet årligt pr. uddannelsesplads
Uddannelse i henhold til sundhedsstyrelsens cirkulære af 4.3.1960 om uddannelse af sygehjælpere	4 måneder (17 uger)	3 elever
	3½ måned (15 uger)	3,5 elever
Uddannelsesforslaget	14 uger	3.7 elever
	13 uger	4 elever

Forslaget om en begrænsning af praktiktidens varighed inden for de enkelte områder er i overensstemmelse med de bestræbelser for effektiv praktikuddannelse, der bl.a. af pædagogiske grunde udfoldes inden for andre uddannelser.

Den første praktikperiode skal give eleven en indføring i afdelingsmiljøet og omgangen med patienter og personale, give lejlighed til at opøve sikkerhed

og færdighed i udførelsen af de til den elementære sygepleje hørende arbejdsprocedurer og at indlære en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af dette arbejde. Det er vigtigt, at elevens medansvar for afdelingens hygiejniske standard understreges fra den første dag. Endvidere vil eleven have mulighed for gennem iagttagelse af patienterne at anvende den i symptomlære tilegnede viden.

Den anden praktikperiode, der følger efter 2. teorikursus med hovedvægten på sygdomslære og speciel sygeplejelære, skal give eleven anledning til at anvende den erhvervede viden og indsigt til at øve sig i udførelse af individualiseret sygepleje og omsorg inden for sygehjælperens normale arbejdsområde. Med den baggrund af viden og erfaring om afdelingsarbejdet, der er indhøstet under første praktikperiode, skulle eleven nu efterhånden kunne se sin indsats som et led i løsningen af afdelingens arbejdsopgaver i sin helhed. Hvor gruppepleje anvendes, vil sygehjælpereleven på dette tidspunkt have forudsætning for at oplæres i varetagelse af et gruppemedlems arbejde.

Den tredje praktikperiode sigter mod en yderligere udbygning af det i anden praktikperiode lærte, idet eleven får anledning til at anvende sin viden og kunnen i et nyt arbejdsmiljø, hvor karakteren af patienternes somatiske lidelser stiller eleven over for varierede opgaver. Denne periode giver derfor mulighed for at bedømme, om eleven er tilstrækkeligt funderet til at kunne virke som uddannet sygehjælper.

3.2.3. Den praktiske uddannelses tilrettelæggelse.

Ved tilrettelæggelsen af den praktiske uddannelse er det tilstræbt videst muligt at sikre afdelingerne et konstant antal elever under hensyn til de uddannelsesmæssige, normeringsmæssige og administrative fordele dette indebærer. Punktionsplanerne - bilagene 3 a - 3 f - viser, i hvilken **udstrækning** dette er muligt med varierende antal årlige elevhold.

Under den praktiske uddannelse deltager eleven i dagtjeneste såvel som i aften- og nattevagt, dog må de to sidstnævnte vagter tilsammen ikke udgøre mere end 1/3 af uddannelsesperioden på den enkelte afdeling og skal altid foregå under en sygeplejerskes tilsyn og vejledning. Under de første 4 uger af den praktiske uddannelse bør eleven ikke deltage i aften- eller nattevagt.

En forudsætning for anvendelse af afdelinger til den praktiske uddannelse vil være, at de har en passende størrelse, en belægning af patienter med somatiske lidelser, som kræver aktiv behandling og sygepleje af differentieret karakter, og at de har en tilstrækkelig høj sygeplejestandard, hvortil bl.a. hører, at personalets størrelse, herunder antallet af sygeplejersker, og sammensætning svarer til de krav, patientbehandlingen stiller.

I samarbejde mellem skole og de ledende sygeplejersker ved de respektive sygehuse fastlægges, hvad sygehjælpereleven normalt vil kunne lære på afdelingen i den afsatte periode, dels som grundlag for at kunne kombinere den enkelte elevs uddannelse på de 3 forskellige afdelinger med henblik på den bredest mulige erfaring, dels til anvendelse som udgangspunkt for bedømmelse af elevens standpunkt ved praktiktidens afslutning på afdelingen og til hjælp for sygeplejepersonalet ved vejledningen af eleven under den praktiske uddannelse.

Til støtte for afdelingerne ved uddannelsen af eleverne og for skolen ved bedømmelse af den enkelte elevs praktiske uddannelse anvendes en uddannelsesbog, jf. bilag 6, hvor de til sygehjælperens normale arbejdsområde hørende funktioner er anført med plads til registrering ved en sygeplejerskes underskrift, når eleven har demonstreret tilstrækkelig færdighed i udførelsen af de enkelte funktioner. For sygehjælpereleven vil uddannelsesbogen kunne vise, hvad der er behov for at lære og dermed stimulere eleven til medansvar for udbytte af uddannelsen.

Ved afslutningen af uddannelsen på hver afdeling afgiver afdelingens leder i samråd med de sygeplejersker m.fl. på afdelingen, som har medvirket ved vejledningen af eleven, en udtalelse om elevens standpunkt. Udtalelsen, der skal være et udtryk for den enkelte elevs præstationer sammenholdt med den forventede præstation af en gennemsnitselev, skal drøftes med eleven, der med sin underskrift bekræfter, at dette er sket. Forslag til skema til anvendelse for afdelingerne ved afgivelse af standpunktsbedømmelse af sygehjælperelever tilsligemed en vejledning om brugen af skemaet er anført i bilag 7.

Til tilfredsstillende gennemgået, praktisk uddannelse kræves, at den sammenfattende bedømmelse af hver af udtalelserne fra de 3 afdelinger skal være "tilfredsstillende". Får en elev udtalelsen "ikke tilfredsstillende", bør eleven gennem en fornyet praktikperiode, som bevirker en tilsvarende forlængelse af uddannelsen, have mulighed for at forbedre sit standpunkt, såfremt sygehjælpereskolen ved en helhedsbedømmelse af elevens præstationer finder, at der er forudsætning for, at uddannelsen kan gennemføres.

Det er vigtigt, at skolen på et så tidligt tidspunkt som muligt lader uddannelsen afbryde for elever, der findes uegnet til sygehjælperarbejdet. Får en elev "ikke tilfredsstillende" mere end en gang, skønnes eleven ikke egnet, og uddannelsen må afbrydes.

3.3. Prøver.

I forbindelse med teoriundervisningen foreslås afholdt 3 prøver, som bedømmes med "bestået" eller "ikke bestået".

Ved afslutningen af 1. teorikursus afholdes en prøve i anatomi og fysiologi med sundhedslære og mikrobiologi. Prøven foreslås afholdt som en skriftlig prøve af multiple choice-typen og af 60 minutters varighed. Der er på timeplanen afsat en time til gennemgang af prøven.

Prøve i elementær sygeplejelære afholdes som en teoretisk-praktisk prøve under 2. teorikursus, efter at eleverne under 1. praktikperiode har haft mulighed for at anvende den under 1. teorikursus tilegnede viden og færdighed i faget.

Ved uddannelsens afslutning gives en prøve i form af en situationsopgave inden for sygehjælperens normale arbejdsområde, og hvis løsning kan vise elevens standpunkt teoretisk og praktisk. Oplysningerne om en **patientsituation** foreslås udleveret $\frac{1}{2}$ time inden eksaminationen til den enkelte elev, således at denne får tid til at forberede sig til den mundtlige og praktiske eksamination.

Arbejdsgruppen har drøftet muligheden af en praktisk prøve under den sidste praktikperiode, hvad der kunne være ønskeligt, men mener, at det for tiden næppe vil være muligt at skaffe det fornødne, kvalificerede personale til gennemførelsen af en sådan prøve, som er ret tidsrøvende.

Omprøver.

Der skal være adgang for elever, som ved en prøve ikke har opnået "bestået", til at gå op til prøven en gang til, såfremt elevens standpunkt efter en helhedsbedømmelse iøvrigt taler herfor. Hvorvidt eleven selv vil kunne læse op til prøven eller påny må gennemgå det forud for prøven afholdte teorikursus vil bero på skolens skøn.

4. Bevis som sygehjælper.

Til elever, der på tilfredsstillende måde har gennemgået den teoretiske og praktiske uddannelse, udstedes der af skolens (uddannelsesstedets) sygeplejefaglige leder et bevis som sygehjælper.

5. Fravær under uddannelsen.

For elever, som under den praktiske uddannelse sammenlagt har været fraværende på grund af sygdom eller anden eleven utilregnelig årsag i mere end 14 dage, forlænges uddannelsen med 1 uge for hver påbegyndt periode af 7 dages fravær udover 14 dage.

Fravær under teoriundervisningen vil, såfremt elevens standpunkt derved er blevet væsentlig forringet, medføre, at eleven påny må gennemgå det pågældende teorikursus, og uddannelsen må tilsvarende forlænges.

6. Sygehjælperuddannelsens organisation og administration.

For at skabe faste rammer om sygehjælperuddannelsen - uden herved at forhindre at denne kan integreres i et mere eller mindre generelt uddannelses-system - foreslår arbejdsgruppen, at den henlægges til uddannelsessteder for sygehjælpere, der godkendes til at varetage såvel den teoretiske som praktiske uddannelse, og som betegnes "**sygehjælpereskoler**". Sygehjælperuddannelsen vil, hvor forholdene tillader det, med fordel kunne etableres i nær tilknytning til en skole, der giver en beslægtet uddannelse, f.eks. en sygeplejeskole, idet der ofte herved kan opnås en mere effektiv udnyttelse af uddannelsesmæssige ressourcer - lokaler, personale og undervisningsmateriel m.v.

6.1. Sygehjælper skolens ledelse og lærerkræfter.

Den daglige ledelse af sygehjælperuddannelsen forestås af en kvalificeret sygeplejerske med videregående uddannelse fra Danmarks Sygeplejerskehøjskole ved Aarhus Universitet. Skolens leder tilrettelægger i samarbejde med skolens lærerkræfter m.fl. planen for såvel teoriundervisningen som den praktiske uddannelse og koordinationen heraf samt træffer aftaler med de fornødne sygehuse m.v. om medvirken ved den praktiske uddannelse. Under lederens arbejdsområde hører endvidere at føre orienterende samtaler med ansøgere, inden indstilling om optagelse afgives, samt vejledende samtaler med hver enkelt elev 2 - 3 gange under uddannelsestiden om de opnåede resultater af uddannelsen og om dens videre forløb.

Skolen må have et tilstrækkeligt antal sygeplejelærere med videreuddannelse fra Danmarks Sygeplejerskehøjskole ved Aarhus Universitet. Deres opgaver er at medvirke ved planlægningen af uddannelsen, og at bistå skolens leder med de personlige samtaler med eleverne, samt at undervise på **teori-**kursus og på afdelingerne under elevernes praktiske uddannelse i videst mulig udstrækning. Endvidere skal der til skolen knyttes kvalificerede undervisere til varetagelse af undervisningen, f.eks. i psykologi og mentalhygiejne, i sociale foranstaltninger og beredskabsorientering.

6.2. Skolens uddannelsesplan.

Der skal af skolen udarbejdes en detaljeret uddannelsesplan for såvel den teoretiske som den praktiske uddannelse. Det skal af planen fremgå, med hvilke afdelinger der er truffet aftale angående den praktiske uddannelse, patientbelægningens art, personalets antal og sammensætning samt fordelin-

gen af **eleverne** på de enkelte afdelinger. Endvidere må der træffes aftale med hver enkelt afdeling om, hvorledes elevens uddannelse tænkes planlagt, og hvem af sygeplejepersonalet der skal være ansvarlig for elevens systematiske vejledning og instruktion på afdelingen.

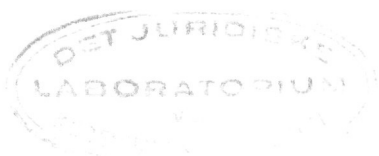
6.3. Skolens undervisningsråd.

Der skal oprettes et undervisningsråd. Skolens leder bør være født medlem heraf, og endvidere bør undervisningsrådet have repræsentation fra lærerstaben, eleverne, enkelte af de med skolen samarbejdende sygehuse m.v., fra en sygeplejeskole og evt. sygehjælpernes faglige organisation.

Undervisningsrådet skal have indseende med uddannelsen og medvirke til, at den bliver effektiv og til enhver tid svarende til de krav, der må stilles til såvel den teoretiske som den praktiske uddannelse. Endvidere kan undervisningsrådet være rådgivende ved ansættelse og afskedigelse af lærerpersonalet. Herudover fastsætter rådet retningslinier for elevoptagelse og kan forelægges sager om afskedigelse af elever.

6.4. Skolens lokaleforhold.

Skolen må råde over de for uddannelsen fornødne lokaler. En skole med 4 elevhold årligt - hvert på 24 elever - må kunne disponere over: et klasseværelse, en demonstrationsstue med skyllerums- og **badeværelsesfaciliteter** samt omklædningsrum, et konferencelokale, 3 kontorer for lederen og det faste lærerpersonale, et sekretærkontor, bibliotek og læsestue, en frokost- og opholdsstue, garderobe, toiletter m.v. Ved beregningen af lokalefaciliteterne er det forudset, at det for en del af eleverne vil være en fordel at kunne udføre det med uddannelsen forbundne hjemmearbejde i skolens lokaler, idet den fornødne ro og koncentration hertil eventuelt vanskeligt kan skaffes i hjemmet.



Kapitel IV

Behov for supplerende uddannelse af sygehjælpere

Arbejdsgruppen har som sidste del af sit kommissorium overvejet spørgsmålet om, hvorvidt der bør indføres adgang til supplerende uddannelse af sygehjælpere, og her behandlet det ud fra to aspekter:

1. Behovet for supplerende uddannelse af sygehjælpere med den hidtidige sygehjælperuddannelse.
 2. Behov for supplerende uddannelse af sygehjælpere med den foreslåede, ændrede sygehjælperuddannelse (kap. III).
1. Behov for supplerende uddannelse for sygehjælpere, uddannet efter de hidtidige retningslinier. /

Den foreslåede udvidelse af sygehjælperens normale arbejdsområde (kap. II, afsnit 2), der forudsætter en mere omfattende uddannelse end den hidtidige, medfører et behov for efteruddannelse af allerede uddannede sygehjælpere, hvorved disse får mulighed for at tilegne sig de fornødne kundskaber for at kunne bestride de til det udvidede arbejdsområde henhørende opgaver.

En sådan efteruddannelse af beskæftiget personale falder inden for rammerne af den ajourførende personaleuddannelse, som arbejdsgiveren normalt er ansvarlig for. Den bør være et tilbud til sygehjælpere, der er uddannet efter de tidligere regler, og gives med det sigte at undgå, at der opstår 2 grupper af sygehjælpere med forskellige kvalifikationer. Det er derfor vigtigt, at efteruddannelsen etableres snarest muligt, efter at beslutning om iværksættelse af den nye sygehjælperuddannelse er truffet. Arbejdsgruppen mener imidlertid, at efteruddannelsen af sygehjælpere er en så påtrængende opgave, at man vil finde det ønskeligt, at den iværksettes uden forsinkelse inden for sygehusvæsenet, der råder over den fornødne uddannelseskapacitet, og at den søges afviklet inden for en kortere årrække. Efter ca. 5 år vil det være hensigtsmæssigt at foretage en undersøgelse til belysning af, i hvilket omfang uddannelsesstilbudene har dækket efterspørgslen. Efteruddannelsen bør dog ikke ske på bekostning af gennemførelsen af den nye sygehjælperuddannelse.

Ved udarbejdelsen af forslaget til en efteruddannelse af sygehjælpere er der taget hensyn til, på den ene side at den tidligere gennemgåede teoriundervisning

- l) Sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere med senere tilføjelser i meddelelserne 1 og 2.

kan have fundet sted for adskillige år siden og undertiden under forhold, som ikke var de mest gunstige for tilegnelsen (aftenundervisning, for lange intervaller mellem lektionerne og mellem teori og praktik), og på den anden side at beskæftigelsen ved sygehjælperarbejdet kan have givet sygehjælperen konkret erfaring i sygdomsbehandling og speciel sygepleje, men uden en hertil svarende teoretisk indsigt og forståelse.

1.1. Plan for efteruddannelsen.

Arbejdsgruppen foreslår efteruddannelsen, som tilsigter en ajourføring af sygehjælpernes kundskaber, tilrettelagt som en teoretisk undervisning på 98 timer for hold med ca. 24 deltagere. Den bør gives inden for normal arbejdstid og kan tilrettelægges i en samlet periode på 3 - 4 uger eller sideløbende med beskæftigelsen, evt. i form af ugentlige studiedage, alt afhængig af lokale forhold. På grund af undervisningens begrænsede omfang anbefales det at søge den gennemført så koncentreret som muligt. Gives undervisningen sideløbende med beskæftigelsen, bør den højst strække sig over 9 måneder.

Ved valg af undervisningsmetoder og arbejdsformer skal det tilstræbes at aktivere deltagerne mest muligt.

Undervisningen foreslås tilrettelagt med følgende fag- og timefordeling;

Orientering med studievejledning (4 timer) og arbejdsvejledning (6 timer)	10 timer
Anatomi og fysiologi med sundhedslære, herunder psykologi og mentalhygiejne	25 timer
Symptomlære, sygdomslære og speciel sygepleje	45 timer
Mikrobiologi	4 timer
Orientering om medikamentel behandling	10 timer
Sundhedsvæsenet (2 timer) og sociale foranstaltninger	4 timer
lalt	<u>98 timer</u>

Et forslag til timefordeling inden for de enkelte fag er vist i bilag 8. Ved den detaljerede planlægning af undervisningen foreslås tilstræbt en nøje relation mellem undervisningen i fagene: Anatomi og fysiologi med sundhedslære m.v. og Symptomlære, sygdomslære og speciel sygepleje.

1.1.1. Bevis for efteruddannelsen.

Ved afslutningen af efteruddannelsen udstedes der til sygehjælperen et bevis for deltagelse i efteruddannelseskursus, hvorved denne uddannelsesmæssigt set ligestilles med sygehjælpere med den ændrede og udvidede sygehjælperuddannelse.

1.1.2. Fravær tider undervisningen.

Forsømmer en deltager mere end 10% af undervisningen, må den for undervisningen ansvarlige instans træffe afgørelse om, hvorvidt den pågældendes udbytte af undervisningen derved er så væsentligt forringet, at den bør gennemgås påny i sin fulde udstrækning, eller om pågældende på anden måde har mulighed for at indhente det forsømte.

1.2. En belysning af behovet for efteruddannelseskurser og nogle af de økonomiske konsekvenser heraf.

1.2.1. Efteruddannelseskurser for sygehjælpere ved de sygdomsbehandlende institutioner.

En af sundhedsstyrelsen foretaget opgørelse af personale ved de sygdomsbehandlende institutioner ' pr. 22. marts 1972 viser, at der ved disse institutioner var beskæftiget ca. 13.000 sygehjælpere, heraf 39,7% deltidsbeskæftigede. Forudsætter man, at de 13.000 sygehjælpere har gennemgået sygehjælperuddannelsen, vil de kunne efteruddannes på ca. 540 hold, hver med 24 deltagere. Undervisningsudgifterne pr. hold kan ved anvendelse af timelønnede undervisere anslås til ca. 9.000 kr., hvorved den samlede undervisningsudgift ved efteruddannelsen af 13.000 sygehjælpere andrager ca. 4.860.000 kr., som fordelt på 5 år repræsenterer en årlig udgift på ca. 972.000 kr.

Til undervisningsudgifterne vil der, afhængig af lokale forhold, komme udgifter til administration, lokaler samt til erstatningspersonale, i særdeleshed såfremt undervisningen tilrettelægges i et samlet kursus. Størrelsen af disse udgifter har arbejdsgruppen ikke ment at kunne anslå, idet de som nævnt vil afhænge af lokale forhold.

1.2.2. Efteruddannelse af sygehjælpere, beskæftiget ved plejehjem og lignende institutioner.

Arbejdsgruppen har ikke ment at kunne udtale sig om behovet for efteruddannelse af sygehjælpere ved plejehjem og lignende institutioner, af mangel på pålidelige oplysninger om antallet af beskæftigede sygehjælpere på disse institutioner og om hvor mange af disse, som har gennemgået sygehjælperuddannelsen.

1) Sengepladser og personale på de sygdomsbehandlende institutioner marts 1972, sundhedsstyrelsen 1972.

De adspurgte institutioner omfatter: Offentlige sygehuse, statens og private sygehuse, herunder gigtsanatorier, kuranstalter med fast tilknyttet læge, samt behandlingsinstitutioner for dissemineret sclerose m.v., endvidere epileptikerhospitalet Filadelfia og kommunale langtidsmedicinske institutioner under socialvæsenet.

2. Behov for supplerende uddannelse af sygehjælpere med den foreslåede, ændrede sygehjælperuddannelse (kap. III).

Målet for en supplerende uddannelse af disse sygehjælpere kan være

- at kvalificere mere varigt beskæftigede sygehjælpere på særlige afdelinger eller inden for særlige sygeplejegrerne til at kunne udføre sådanne funktioner, som skønt uden for sygehjælperens normale arbejdsområde forventes henlagt til sygehjælperne på disse afdelinger.
- at tilvejebringe en personalegruppe på sygehusene, kvalifikationsmæssigt placeret mellem sygehjælperen og sygeplejersken.

Arbejdsgruppen har søgt at tage stilling til spørgsmålet ud fra disse to synspunkter.

2.1. Eventuel supplerende uddannelse af sygehjælpere, der på særlige afdelinger eller inden for særlige sygeplejegrerne beskæftiges ved funktioner udover det foreslåede, udvidede arbejdsområde.

Arbejdsgruppen er bekendt med, at sygehjælpere, beskæftiget på særlige afdelinger, f.eks. intensiv afdelinger, røntgenafdelinger og neurokirurgiske afdelinger, eller inden for særlige sygeplejegrerne, f.eks. hjemmesygeplejen, ofte udfører funktioner, der ikke henhører under det foreslåede, normale arbejdsområde for sygehjælpere. Arbejdsgruppen har derfor overvejet, om der bør etableres en supplerende uddannelse for sygehjælpere inden for disse sygeplejegrerne. På nuværende tidspunkt, hvor det kvalitative udbytte af den foreslåede sygehjælperuddannelse endnu ikke er kendt, har arbejdsgruppen ikke ment at burde tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der med henblik på disse funktioner vil blive behov for en supplerende uddannelse.

Man fandt dog, at der vil være behov for udvidede introduktions- og instruktionsprogrammer for sygehjælpere på de særlige afdelinger eller inden for særlige sygeplejegrerne, hvor sygehjælperen beskæftiges ved funktioner, som falder uden for dennes normale arbejdsområde. Det må påhvile enhver af disse afdelinger at tilrettelægge et udvidet introduktionsprogram af hensyn til afdelingens særlige karakter og tilligemed at udarbejde en detaljeret oversigt over de funktioner, det drejer sig om, med angivelse af med hvilken grad af selvstændighed, sygehjælperen skal kunne udføre de enkelte funktioner, samt at gennemføre et instruktionsprogram, der tilsigter at give de mere varigt beskæftigede sygehjælpere forudsætning for at varetage de nævnte funktioner.

Vejledende retningslinier for udarbejdelse af sådanne introduktions- og instruktionsprogrammer er givet i bilag 9. Det i retningslinierne nævnte funk-

tionsskema for den enkelte sygehjælper kan i udfyldt og underskrevet stand være oplysende for andre afdelinger, hvor pågældende eventuelt senere måtte søge ansættelse.

2.2. Supplerende uddannelse af sygehjælpere med henblik på at tilvejebringe en personalegruppe på sygehusene, kvalifikationsmæssigt placeret mellem sygehjælperen og sygeplejersken.

Efter indførelsen af den ændrede sygehjælperuddannelse mener arbejdsgruppen ikke, at der vil være behov for en personalegruppe, kvalifikationsmæssigt placeret mellem sygehjælperen og sygeplejersken. Et funktionsområde for en sådan personalegruppe kan i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt klarlægges, idet arbejdsgruppen har tilstræbt at henlægge de på en sygehusafdeling forekommende sygeplejeopgaver, som ikke kræver sygeplejerskekompetence, til sygehjælperens fremtidige, normale arbejdsområde, der som følge heraf er væsentligt udvidet, jf. kapitel II og bilag 2.

En sådan personalegruppe på en sygehusafdeling vil iøvrigt indebære, at fordelingen af sygeplejearbejdet mellem 3 personalegrupper vil blive særdeles kompliceret, og vanskeliggøre såvel en effektiv anvendelse af personalegrupperne efter deres kvalifikationer som tilrettelæggelse af hensigtsmæssige arbejdsplaner for de enkelte medarbejdere, herunder rimelige intervaller mellem aften- og nattevagtperioder.

En supplerende uddannelse af sygehjælpere med det sigte af kvalificere disse til opgaver, der kræver sygeplejerskekompetence, må nødvendigvis blive af et betragteligt omfang, idet den må omfatte en dyberegående undervisning i sygeplejens principper og de for sygeplejen grundlæggende fag. Der vil derfor blive tale om en væsentlig overbygning på sygehjælperuddannelsen.

Fremfor at søge en sådan supplerende uddannelse for sygehjælpere tilrettelagt finder arbejdsgruppen det mere smidigt og hensigtsmæssigt at pege på muligheden for en koordinering af sygehjælper- og sygeplejerskeuddannelsen, hvorved der åbnes adgang for egnede sygehjælpere til at bygge videre på den gennemgåede uddannelse og opnå sygeplejerskekompetence.

Arbejdsgruppens afsluttende bemærkninger

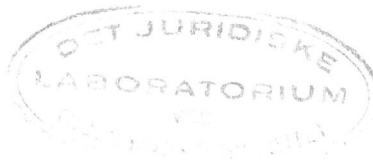
Arbejdsgruppen har overvejet, hvorvidt det i forbindelse med uddannelsesforslaget ville være muligt at stille forslag til koordinering af sygehjælperuddannelsen med uddannelsen af tilgrænsede personalegrupper. Da rammerne for disse gruppers uddannelse ikke er endeligt fastlagt, men stadig behandles i respektive udvalg, har det kun i begrænset omfang ved udarbejdelsen af nærværende forslag til en ændret uddannelse af sygehjælpere været muligt at søge denne koordineret med de tilgrænsende uddannelser og uddannelsesforslag.

Det er imidlertid arbejdsgruppens opfattelse, at en koordinering inden for denne gruppe af uddannelser ud fra mange synspunkter vil være ønskelig. Arbejdsgruppen finder, at det foreliggende forslag til ny uddannelse af sygehjælpere i højere grad end den hidtidige uddannelse vil være egnet til at indgå som led i koordineringsbestrebelse.

Litteraturliste

1. Sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere.
2. Sundhedsstyrelsens cirkulære af 29. marts 1960 om ændrede retningslinier for uddannelse m.v. af frivillige, kvindelige sygehjælpere til sygehustjenesten (sygehusberedskabet).
3. Sundhedsstyrelsens meddelelse nr. 1 af 28. juni 1965 om uddannelse m.v. af sygehjælpere.
4. Sundhedsstyrelsens meddelelse nr. 2 af august 1971 om uddannelse af sygehjælpere.
5. Betænkning vedrørende hjemmesygeplejen, husmoderafløsningen, hjemmehjælpen m.v. i Københavns kommune, afgivet 25. juni 1968 af det af magistratens 2. og 5. afdeling nedsatte udvalg.
6. Hjemmesygeplejen. Betænkning II, afgivet af det af sundhedsstyrelsen nedsatte udvalg vedrørende revision af sundhedsplejerske- og hjemmesygeplejeordningen, betænkning nr. 648, 1972.
7. Sengepladser og personale på de sygdomsbehandlende institutioner marts 1972, sundhedsstyrelsen 1972.
8. Betænkning om uddannelse af plejehjemsassistenter, afgivet af uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet, betænkning nr. 583, 1970.
9. Uddannelse til omsorg, betænkning nr. 571/1970 fra socialuddannelseskommissionen.

BILAG



Uddannelse af sygehjælpere m.fl. i Finland, Island, Norge og Sverige»

1. Finland.

Ved en sygehjælper (hjälpssköterska) forstås ifølge oplysning fra den finske medicinalstyrelse (januar 1968) en person, der har gennemgået den foreskrevne sygehjælperuddannelse, og som under sygeplejerskers daglige ledelse arbejder på sygehuse og institutioner for kronisk syge.

Optagelsesbetingelser.

Sygehjælpereleven skal

1. være fyldt 19, men ikke 40 år,
2. have gennemgået hele folkeskolen,
5. være ved godt helbred (dokumenteret ved helbredsattest og tandlægeattest) samt skønnes egnet til sygepleje.

Uddannelsens tilrettelæggelse og omfang.

Uddannelsen blev etableret af Medicinalstyrelsen i 1946. Den var oprindelig af 8 måneders varighed, men blev i 1962 forlænget til 12 måneder.

Uddannelsen indledes med et 10 ugers teorikursus, hvorefter der gives praktisk uddannelse med sideløbende undervisning (60 timer) i 40 uger, inkl. ferie, og uddannelsen afsluttes med et 2 ugers teorikursus.

Den teoretiske undervisning.

Det indledende 10 ugers teorikursus omfatter fagene;	Timetal
Anatomi og fysiologi	18
Bakteriologiens grundbegreber	4
Sygdomslære	24
Elementær sygeplejelære	160
heraf sygeplejens teori	60
demonstrationer	26
praktiske øvelser under ledelse	74

	Timetotal
Sundhedslære	26
heraf personlig hygiejne og samfundshygiejne	12
mentalhygiejne og alderdomspsykologi	12
seksualhygiejne	2
Sygeplejeetik	16
Kristen etik	2
Førstehjelp og forbindingsteknikkens grundbegreber	14
Barnepleje	10
Levnedsmiddellære og ernæringsfysiologi	10
Beskæftigelse af patienter	10
Prøver	12
Information	6
Emner, som berører sygehjælperens arbejde og medborgerkundskab:	
Modersmålet	10
Social omsorg (socialvård)	»... 8
heraf almen social omsorg	2
kommunale hjem, disses drift og funktion	2
sygeplejen på kommunale hjem	2
barselpleje	2
Studiebesøg	6
Antal undervisningstimer ialt	336
Ca. 33 undervisningstimer pr. uge.	
	Timetotal
Undervisningen under den praktiske uddannelse	60
Det afsluttende 2 ugers kursus.	
Repetition af sygeplejens grundbegreber samt prøver	25
Beskæftigelse af patienter	10
Gruppediskussioner vedr. emner m.v. fra studiematerialet ...	15
Sygehjælperens normale arbejdsområde og arbejdslovgivningen	
i forbindelse hermed	8
Sygehusvæsenet	4
Studiebesøg	5
Undervisningstimer ialt	67
Ca. 33 undervisningstimer pr. uge.	

Den praktiske uddannelse.

Denne varer som nævnt 4° uger, inkl. ferie, og eleverne har en 40 timers arbejdsuge. Den praktiske uddannelse fordeles således;

Pleje af kronisk syge - geriatrisk pleje	ca. 12 uger
Almen pleje (akut)	ca. 18 uger
Tuberkulose sygepleje	ca. 8 uger

Under den praktiske uddannelse gives der sideløbende undervisning ca. 3 timer en gang ugentlig i 20-24 uger.

Undervisningen omfatter

Timetal

Pleje af langvarigt syge	20
Gruppediskussioner med emner inden for sygeplejen	30
Prøver	4 - 10

Endvidere er det ønskeligt, at eleverne får ca. 2 ugers tjeneste i en centralsteriliseringsskole, hvor mulighed herfor foreligger.

Vasa Sygehjælpereskole er svensksproget.

2. Island.

Uddannelsen af sygehjælpere er identisk med den i sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 foreskrevne uddannelse af danske sygehjælpere,

3. Norge.

3.1. Plan for oplæring av hjelpepersonale i sykepleie er fastsat af Sosialdepartementet (Helsedirektoratet) 5. juli 1962.

Sygehjælperuddannelsen skal tilsigte at give hjælpepersonale en sådan indføring i elementær sygepleje, at dette personale under ledelse af sygeplejersker kan medvirke til, at der ydes den bedst mulige sygepleje til enkeltpersoner og til samfundet.

Optagelsesbetingelser.

Sygehjælpereskolen kan optage både kvindelige og mandlige elever, der opfylder følgende krav:

1. alder mindst 18 år,
2. tilfredsstillende helbredsattest,

3. vandelsattest fra en troværdig person,
4. folkeskoleeksamen (eller mere) med tilfredsstillende resultat,
5. husholdningskursus *og/eller* erfaring i praktisk husgerning betragtes som en fordel.

Optagelsesvilkår herudover skal godkendes af socialdepartementet (Helsedirektoratet).

Uddannelsens tilrettelæggelse og omfang.

Uddannelsen er af 8 måneders varighed og omfatter;

1. afsnit er et ~~teoretisk~~-praktisk forberedende kursus på ca. 5 uger, hvor undervisningen fordeles på teori, demonstrationer og øvelser.
2. afsnit består i praktik af 24 ugers varighed, og
3. afsnit er et teoretisk-praktisk kursus på ca. 3 uger.

Den teoretiske undervisning.

Det forberedende kursus ca. 5 uger.

Formålet med dette kursus er:

at give indføring i elementær praktisk **sygepleje**,

at give indføring i fag, der som støttefag kan forberede eleverne til sygeplejearbejdet på sygehuse og at give dem forståelse af de kundskaber, færdigheder og personlige egenskaber, som er nødvendige under arbejdet med syge mennesker,

at hjælpe eleverne til at tilpasse sig og finde deres plads i sygehusmiljøet, til at være positivt indstillet over for samarbejdet med sygeplejersker og andre grupper, og til at bidrage til at skabe trivsel i omgivelserne og blandt patienterne.

Undervisningen omfatter fagene:

	Timetotal
Modtagelse og orientering	3
Hygiejne I (personlig hygiejne)	8
Hygiejne II (smitte og smitteforebyggelse)	5
Hygiejne III (social og teknisk hygiejne)	5
Anatomi og fysiologi	15
Ernæringslære (normal kost og diætlære)	10
Etik og etikette	10
Sygdomslære	12
Samarbejde (arbejdspsykologi)	10

Timetotal

Orientering om andre gruppers arbejdsområder (socialrådgiver, sygehuspræst, ergoterapeut, fysioterapeut, sygeplejerske)	5
Sygehus økonomi og forvaltning i...	2
Elementær sygeplejelære med demonstrationer og øvelser	ca. 70
Undervisningstimer ialt	<u>155</u>

Ca. 31 undervisningstimer pr. uge.

Under den praktiske uddannelse (24 uger) gives der gennemsnitlig 1 undervisningstime om ugen.

Det afsluttende teorikursus ca. 5 uger.

Formålet med dette kursus er at give elevernes lejlighed til at repetere pensum, indføring i sygepleje til eventuel brug i hjemmesygeplejen, en yderligere indføring i plejen af gamle og kronisk syge, forståelse af det sociale arbejdes betydning for befolkningens sundhed.

Undervisningen omfatter følgende fags

Timetotal

Almindelig repetition	13
Repetition af elementær sygeplejelære	10
Hjemmesygepleje (herunder undervisning i at give og opbevare medicin samt injektionsteknik)	15
Pleje af gamle og kronisk syge	10
Samfundslære	3
Frivillige sundhedsorganisationer	2
Omsorg for ældre	5
Genoptræning	5
Barnepleje	5
Undervisningstimer ialt	<u>70</u>

Der gives ca. 23 undervisningstimer pr. uge.

Den praktiske uddannelse.

Den praktiske uddannelse varer 24 uger og har til formål at hjælpe eleverne til at anvende de kundskaber og færdigheder, de har tilegnet sig under det 1. teorikursus i det praktiske arbejde på syhus og sygehjem.

at give eleverne yderligere kundskaber ved tilrettelagt undervisning på sygeafdelingen.

Eleverne deltager i praktisk sygepleje på sygehus eller plejehjem med gennemsnitlig 1 times tilrettelagt undervisning pr. uge. Undervisningen foregår som praktiske demonstrationer, klinikker og gruppearbejde.

3.2. Plan for oplæring af hjælpepersonale i psykiatrisk sygepleje er fastsat af Socialdepartementet (Helsedirektoratet) lo. april 1963.

Uddannelsen, der varer 8 måneder, skal tilsigte at give hjælpepersonalet en sådan indføring i psykiatrisk sygepleje, at dette personale under ledelse af sygeplejersker kan medvirke til, at der ydes den bedst mulige psykiatriske sygepleje til enkeltpersoner og til samfundet.

Optagelsesbetingelser.

Den psykiatriske hjælpeplejerskole kan optage både kvindelige og mandlige elever, der opfylder følgende krav:

1. alder mindst 18 år,
2. tilfredsstillende helbredsattest,
3. vandelsattest fra troværdig person,
4. folkeskoleeksamen (eller mere) med tilfredsstillende resultat,
5. husholdningskursus og/eller erfaring i praktisk husgerning betragtes som en fordel.

Optagelsesvilkår herudover skal godkendes af Socialdepartementet (Helsedirektoratet).

Uddannelsens tilrettelæggelse og omfang.

Uddannelsen er af 8 måneders varighed og omfatter:

1. afsnit er et teoretisk-praktisk 4 ugers forberedende kursus. Undervisningen fordeles på teori, demonstrationer og øvelser (120 timer).
2. afsnit består i 25 ugers praktik på psykiatrisk sygehus/psykiatrisk klinikafdeling med gennemsnitlig ca. 3 timers tilrettelagt undervisning om ugen (70 timer).
3. afsnit er et teoretisk-praktisk kursus på ca. 3 uger med repetition af tidligere lært stof (ca. 80 timer).

Den teoretiske undervisning.

Det forberedende 4 ugers kursus.

Undervisningen, der fordeles på teori, demonstrationer og øvelser, omfatter fagene

	Timetal
Modtagelse og orientering	2
Hygiejne I (personlig hygiejne)	8
Hygiejne II (smitte og smitteforebyggelse)	5
Anatomi og fysiologi	15
Ernæringslære (normal kost og diætlære)	8
Etik og etikette	10
Psykiatrisk sygdomslære (indføring)	10
Somatisk sygdomslære	10
Generel psykologi og mentalhygiejne	15
Sygehusøkonomi og forvaltning	2
Elementær sygeplejelære med demonstrationer og øvelser .	ca. 20
Psykiatrisk sygepleje (indføring)	<u>ca. 15</u>
Undervisningstimer ialt	<u>120</u>

Ga. 3° undervisningstimer pr. uge.

Under den praktiske uddannelse (25 uger) gives der gennemsnitlig 3 timers undervisning om ugen, ialt ca. 70 timer, heraf i psykiatrisk sygepleje ca. 50 timer, psykiatrisk sygdomslære ca. 10 timer og i almindelig sygeplejelære ca. 10 timer.

Det afsluttende teorikursus ca. 3 uger.

Undervisningen omfatter følgende fags

	Timetal
Generel repetition	15
Repetition i psykiatrisk sygdomslære	10
Repetition i elementær sygeplejelære	10
Repetition i psykiatrisk sygeplejelære	ca. 20
Repetition i psykologi	10
Arbejdsområdet for andre grupper	5
Samfundslære og lovgivning	6
Psykiatrisk for- og efterbehandling	<u>4</u>
Undervisningstimer ialt	<u>80</u>

Ca. 27 undervisningstimer pr. uge.

Den praktiske uddannelse.

Under den praktiske uddannelse, der varer 25 uger, deltager eleverne i arbejdet på psykiatriske sygehuse/psykiatriske klinikafdelinger og bør i 4-6 uger tjenestegøre ved en afdeling med sengeliggende patienter, fortrinsvis i somatisk sygehus, plejehjem eller lignende. De får som nævnt sideløbende undervisning, gennemsnitlig 3 timer om ugen.

4. Sverige.

Förberedande kurs för vårdyrken er et orienterende kursus (1 termin) for forskellige personalegrupper inden for sundhedsvæsenet. Eleverne kan optages på dette kursus i 16 års alderen, så snart de har afsluttet skolen, men undervisningen medregnes ikke som en del af de respektive erhvervsuddannelser.

Uddannelsen af sygehjælpere består af en grunduddannelse for sjukvårdsbiträden (normalt 23 uger) og en supplerende uddannelse (normalt 32 uger), hvorefter de betegnes undersköterskor.

4.1. Grunduddannelsen kan, ifølge den af skolöverstyrelsen 1965 fastsatte kursplan för grundutbildning av sjukvårdsbiträden, meddeles på to måder:

- a. En teoretisk og praktisk uddannelse normalt af 23 ugers varighed, heraf 7 (5+2) ugers teorikursus og 16 ugers praktik.
- b. Et 7 ugers teorikursus for sygehjælpere, der efter 1 års beskæftigelse som sygehjælper, hvoraf mindst 16 uger på sengeafdeling, kan anbefales hertil.

Optagelsesbetingelser ved grunduddannelsen.

Ansøgeren skal

1. som regel være fyldt 18 år ved uddannelsens påbegyndelse,
2. have folkeskoleuddannelse (fuldført den obligatoriske skolegang),
3. forevise tilfredsstillende helbredsattest.

Det er en fordel, at pågældende har gennemgået fornævnte orienterende kureuß vedrørende uddannelse af personalegrupper inden for sygehus- og sundhedsvæsenet samt husholdningsskole.

Grunduddannelsens tilrettelæggelse og omfang.

a. Den teoretiske og praktiske grunduddannelse, der normalt varer 23 uger, indledes med et 5 ugers teorikursus, hvorefter der gives 16 ugers praktisk uddannelse og afholdes et 2 ugers afsluttende teorikursus.

Den teoretiske undervisning omfatter følgende fag:

	Timetal 1. teori- kursus	Timetal 2. teori- kursus
Erhvervsteoretiske emner:		
Orientering om sygehjælperarbejdet m.v.	10	8
Sygeplejelære, inkl. rengøring 9 timer	57	18
Anatomi og fysiologi	31	
Sundhedslære	28	14
Sygdomslære	20	8
Psykologi „	10	8
Socialmedicin	5	10
Gymnastik	10	4
Prover samt gennemgang af disse	14 ¹⁾	4 ²⁾
Undervisningstimer ialt ,	185	74

Ca. 37 timer pr. uge.

Den praktiske uddannelse.

Den praktiske uddannelse har til formål at gøre eleverne fortrolige med sygehusemiljøet og give dem lejlighed til at anvende, repetere og komplettere de under teorikurset erhvervede kundskaber samt give dem øvelse i den praktiske udførelse af arbejdsopgaverne. Den praktiske uddannelse, der skal foregå i dagtjenesten og varer 16 uger, fordeles således:

9 uger ved afdeling for langtidssyge el.lign. samt

8 uger ved en afdeling af overvejende kirurgisk karakter.

b. Et 7 ugers teorikursus, der betegnes "Kurs för grundutbildning av sjukvårdsbiträden med viss praktisk erfarenhet inom yrket".

Formålet med undervisningen er at give elever, der har en vis praktisk erfaring inden for sygehjælperarbejdet, de fornødne teoretiske

1) Heraf prøver i sygeplejelære (8 timer), anatomi og fysiologi (4 timer) og i sundhedslære (2 timer).

2) Prøve i sygeplejelære (4 timer).

kundskaber til efter afsluttet kursus at kunne sidestilles med de sygehjælpere, der har gennemgået den foran under a. nævnte grunduddannelse.

Optagelsesbetingelser.

Ansøgeren skal - foruden at opfylde de nævnte optagelsesbetingelser ved grunduddannelsen - have gode anbefalinger som dokumentation for mindst et års erfaring som sygehjælper, heraf mindst 16 uger på sengeafdeling.

Undervisningens fag og timetal i det 7 ugers teorikursus:

Erhvervsteoretiske emner:	Timetal
Orientering om sygehjælperarbejdet m.v.	21
Sygepleje, inkl. rengøring 14 timer .. i	77
Anatomi og fysiologi	31
Sundhedslære	40
Sygdomslære	28
Psykologi	21
Socialmedicin	15
Gymnastik	14
Prøver samt gennemgang af disse	13
Undervisningstimer ialt	260

Ca. 37 undervisningstimer pr. uge.

4.2. Supplerende uddannelse af sygehjælpere til beskæftigelse som "underskøterskor" på sengeafdelinger, operations- og modtagelsesafdelinger.

0

Denne uddannelse har til formål at give eleverne de for beskæftigelse som "underskøterska" på sengeafdelinger, operations- og modtagelsesafdelinger fornødne grundlæggende færdigheder og kundskaber.

Optagelsesbetingelser.

1. Folkeskoleuddannelse (fuldført den obligatoriske skolegang).
 2. Bevis for at have gennemgået grunduddannelsen for sygehjælpere på tilfredsstillende måde.
 3. Gode anbefalinger for mindst 2 års beskæftigelse som sygehjælper.
- 3) Prover i sygeplejelære (7 timer), anatomi og fysiologi (4 timer) samt sundhedslære (2 timer).

Uddannelsens tilrettelæggelse og omfang.

Uddannelsen varer ialt 32 uger. Den indledes med et 6 ugers teorikursus, hvorefter der gives 24 ugers praktisk uddannelse og afholdes et 2 ugers afsluttende teorikursus.

Den teoretiske undervisning omfatter følgende fag;

	Timetal 1. teori- kursus ca.	Timetal 2. teori- kursus ca.
Erhvervsteori t		
Orientering om underskøterskans arbejde	12	4
Sygeplejelære	51	12
Anatomi og fysiologi	27	
Sundhedslære	38	10
Sygdomslære	24	8
Diætetik	6	4
Lægemiddellære »	18	5
Psykologi	12	6
Socialmedicin *	12	12
Gymnastik ; ... i i	12	4
Prøver og gennemgang af disse	10 ¹⁾	9 ²⁾
Undervisningstimer ialt	222	74

Ca. 37 undervisningstimer pr. uge.

Den praktiske uddannelse.

Den praktiske uddannelse varer 24 uger og fordeles således s
8 ugers dagtjeneste på afdelinger henholdsvis af medicinsk og kirurgisk karakter,
4 uger på operationsafdeling eller kirurgisk modtagelsesafdeling,
4 uger på modtagelsesafdeling efter eget ønske eller på psykiatrisk sengeafdeling.

- 1) Prøver i sygeplejelære (3 timer), anatomi og fysiologi (3 timer) og sundhedslære (4 timer).
- 2) Prøver i sygeplejelære (2 timer), sygdomslære (4 timer) og lægemiddellære (3 timer).

SYGEHJÆLPERENS NORMALE ARBEJDSOMRÅDE

Sygehjælperens arbejde udføres under den ledende sygeplejerskes daglige tilsyn og ledelse, herunder arbejdsfordeling. Ved fastlæggelsen af sygehjælperens normale arbejdsområde er afgrænset de opgaver, som det vil være forsvarligt at lade en sygehjælper varetage, der har gennemgået den af arbejdsgruppen foreslåede uddannelse; dog vil patientens tilstand kunne bevirke, at en anden arbejdsfordeling vil være påkrævet.

Skulle der være behov for at lade en sygehjælper udføre funktioner, der er specielle for enkelte afdelings typer, forudsættes indlæringen af disse funktioner indpasset i introduktionsprogrammet for sygehjælpere på de pågældende afdelinger.

Arbejdsopgaverne er inddelt efter den grad af selvstændighed, hvormed den kan udføres af sygehjælperen, idet følgende tal angiver de enkelte grader:

- 1 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre
- 2 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre i samråd med den for arbejdet ansvarlige sygeplejerske
- 3 = arbejde, som sygehjælperen kan assistere ved



S Y G E H J Æ L P E R E N S N O R M A L E A R B E J D S O M R Å D E

	Funktioner	12	3
<u>1.</u>	<u>ALMINDELIG HYGIEJNE</u>		
1.00	Vejledning af patient vedr. personlig hygiejne	x	
1.01	Tandbørstning, almindelig mundpleje	x	
1.02	Speciel mundpleje		x
1.03	Badning af patient (bruse-, kar- og sengebade)	x	
1.04	Vaske patient	x	
1.05	Almindelig hudpleje - forebyggelse af decubitus	x	
1.06	Almindelig fodpleje	x	
1.07	Hårpleje, herunder barbering (el-shaver)	x	
1.08	Manicure	x	
1.09	Skiftning af patientens tøj og sengelinned	x	
1.10	Sengeredning med og uden patient i sengen	x	
1.11	Almindelig lejring af patient	x	
1.12	Elevation af sengebund	x	
1.13	Lejring af patient under særlige forhold, f.eks. bevidstløse patienter, patienter med fraktur		x
<u>2.</u>	<u>SEKRETER OG EKSSEKRETER</u>		
2.00	Vejledning af patient vedr. opsamling af urin, afføring m.m.	x	
2.01	Bækkengivning, vaske patient herefter	x	
2.02	Skiftning af urinkolbe, urinpose	x	
2.03	Bækkenstol - W.C.stol	x	
2.04	Hjælpe patient ved toiletbesøg	x	
2.05	Lavement og lign	x	
2.06	Pasning af drænage		x
2.07	Pasning af kateter å demeure	x	
2.08	Pasning af stornier	x	
2.09	Opkastning	x	
2.10	Ekspektorat	x	
<u>3.</u>	<u>PATIENTENS ERNÆRING</u>		
3.00	Anretning og servering af normal kost	x	
3.01	Anretning og servering af diætkost		x
3.02	Kontrol af patientens indtagelse af måltider		x
3.03	Madning	x	
3.04	Mellemmåltider og drikke	x	
3.05	Sondemadning		x
3.06	Indsamling af service	x	

S Y G E H J Æ L P E R E N S N O R M A L E A R B E J D S O M R Å D E

Funktioner

		1	2	3
<u>4.</u>	<u>AKTIVERING OG OPTRÆNING</u>			
4.00	Vejlede og opmuntre patienten.			x
4.01	Hjælpe patient at skifte stilling.			x
4.02	Hjælpe patient ud af og i seng.			x
4.03	Hjælpe patient med af- og påklædning.			x
4.04	Hjælpe patient ved aktive og passive bevægelser.			x
4.05	Betjening af lift.			x
4.06	Hjælpe patient i og op af kørestol.			x
4.07	Hjælpe patient at benytte krykker, albuestokke, gangkurv, gåslæde.			x
4.08	Hjælpe patient ved gangøvelser.			x
4.09	Hjælpe patient at benytte proteser og bandager.			x
<u>5.</u>	<u>OMSORG FOR PATIENT OG PÅRØRENDE</u>			
5.00	Omsorg og vejledning ved modtagelse af patient.			x
5.01	Samtaler med og omsorg for patient og pårørende.			x
5.02	Besvare signal fra patienter.			x
5.03	Overvågning af bevidstløse, urolige, uklare patienter.			x
5.04	Omsorg for patientens ejendele.			x
5.05	Omsorg for patientens værdigenstande (obs. 2 personer)			x
5.06	Modtage og sætte patientens blomster i vand.			x
5.07	Omsorg for døende og døde patienter og disses pårørende ...			x
5.08	Istandgørelse af døde.			x
<u>6.</u>	<u>UNDERSØGELSER</u>			
6.00	Forberedelse af patient fysisk og psykisk.			x
6.01	Almen observation af patient (hud, udseende, reaktion)			x
6.02	Temperaturmåling, puls- og respirationstælling, blodtryksmåling.			x
6.03	Måling af patientens højde, kontrol af patientens vægt			x
6.04	Observation af patientens udtømmelser, herunder afføring, defækation, urin, uriner, ekspektorat og ekspektorering.			x
6.05	Bestemmelse af urindiurese og -vægtfylde, almindelige urinundersøgelser.			x
6.06	Udtagning af prøver af afføring, urin og ekspektorat x			
6.07	Prøvetagning (inkl. forberedelse og oprydning), f.eks. kateterurin, punkturer.			x
6.08	Emballering og forsendelse af prøver.			x
6.09	Forberedelse til og assistance ved lægeundersøgelser.			x
1010	Forberedelse til og assistance ved diagnostiske indgreb ...			x

S Y G E H J Æ L P E R E N S N O R M A L E A R B E J D S O M R Å D E

	Punktioner	1	2	3
<u>7.</u>	<u>BEHANDLINGER</u>			
7.00	Forberedelse af patient fysisk og psykisk			x
7.01	Anvendelse af isolationsteknik		x	
7.02	Bistå sygeplejersken ved medicingivning, men kun i form af at hjælpe pt. med indtagelse af medicin, sygehjælperen har set blive uddelt			x
7.03	Kontrol med væskebalance			x
7.04	Observation af infusioner			x
7.05	Sårbehandling, forbindsskiftninger m.v.		x	
7.06	Almindelig øjenbadning		x	
7.07	Vaginaludskylning		x	
7.08	Iltterapi			x
7.09	Terapeutisk sug			x
10.10	Temperaturregulering hos patient ved af- og tildækning			x
7.11	Varmebehandling		x	
7.12	Forberedelse til og assistance ved lægebehandling			x
<u>8.</u>	<u>FORVALTNING</u>			
8.00	Varetagelse af rekvisitter og tekniske hjælpemidler m.v. . .		x	
8.01	Oprydning i forbindelse med diverse procedurer		x	
8.02	Sterilisation, herunder kontrol med sterilisationsapparater			x
8.03	Pakning til sterilisation		x	
8.04	Afprøvning af nyt materiel			x
<u>2s</u>	<u>KOMMUNIKATION</u>			
9.00	Samtaler og konferencer mellem personalet		x	
9.01	Samtaler og konferencer mellem medlemmer af pleje- og be- handlingsteam'et			x
9.02	Mundtlig og skriftlig rapport		x	
9.03	Mundtlig og skriftlig rekvisition			x
9.04	Føring af skemaer og kurver			x
9.05	Telefonbetjening		x	
<u>10.</u>	<u>UNDERVISNING</u>			
10.00	Introduktion af nye sygehjælpere			x
01.01	Vejledning af nye sygehjælpere			x

Kommentarer til funktionsplanerne.

Ved udarbejdelsen af funktionsplanerne er der tilsigtet at sikre et konstant elevantal på de afdelinger, der medvirker ved den praktiske **uddannelse**, samt en hensigtsmæssig fordeling af teoriundervisningen i årets løb.

I funktionsplanerne repræsenterer hvert af tallene 1, 2 og 3 inden for rammen af hvert elevhold

dels en uge

dels en bestemt art af afdeling - kirurgisk, medicinsk eller den gruppe afdelinger, der i denne forbindelse er betegnet som 3. afdeling

dels et antal elever svarende til 1/3 af et elevhold

(hvor kun tallene 1 og 2 er anvendt inden for rammen af hvert elevhold, svarer hvert af tallene til halvdelen af eleverne på et hold)

Funktionsplanerne viser, hvorledes afløsningen af elevgrupperne finder sted.

For at lette denne oversigt er forløbet vist ved en bogstav- og talbetegnelse, f. eks. A 9, i planer med et større antal elevhold.

Af funktionsplanerne kan det direkte aflæses, hvor mange uddannelsespladser der er behov for på hver af de 3 (2) afdelinger.

Kommentarer til de enkelte funktionsplaner;

bilag 3 a. Uddannelse af 4 elevhold årligt.

På hver af afdelingerne 1, 2 og 3 er der behov for et antal uddannelsespladser svarende til antallet af elever på 1 hold, ialt et antal uddannelsespladser svarende til elevtallet på 3 elevhold. $2 + 3 + 2 + 1$ uge i årets løb vil elevtallet på afdelingerne være forøget med 33 %.

bilag 3 b. Uddannelse af 4 elevhold årligt.

Behovet for uddannelsespladser svarer til det for planen bilag 3 a nævnte. En uge 4 gange om året vil elevtallet på 1. og 2. afdeling være forøget med 50 %, på 3. afdeling med 100 %.

bilag 3 c. Uddannelse af 14 elevhold årligt.

Udd.pladser på	1. afdeling	2. afdeling	3. afdeling	ialt
Gruppe A	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
A 1 - A 11	1 elevhold	1 elevhold	1 elevhold	3 elevhold
Gruppe B	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
B 1 - B 11	1 elevhold	1 elevhold	1 elevhold	3 elevhold
Gruppe C	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
C 1 - C 8	2/3 elevhold	2/3 elevhold	2/3 elevhold	2 elevhold
Gruppe D	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
D 1 - D 4	1/3 elevhold	1/3 elevhold	1/3 elevhold	1 elevhold
Gruppe E	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
E 1 - E 8	2/3 elevhold	2/3 elevhold	2/3 elevhold	2 elevhold
ialt	svarende til 3 2/3 elevhold	svarende til 3 2/3 elevhold	svarende til 3 2/3 elevhold	svarende til 11 elevhold

Der er 1 uges slip mellem B 11 og B 1, og 2 ugers overlappning mellem E 4 og E 5 og en uges overlappning mellem E 6 og E 7.

Kommentarer til de enkelte funktionsplaner.(fortsat)bilag 3 d. Uddannelse af 11 elevhold årligt.

Udd.pladser på	1. afdeling	2. afdeling	3. afdeling	ialt
Gruppe A	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
A 1 - A 11	1 elevhold	1 elevhold	1 elevhold	3 elevhold
Gruppe B	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
B 1 - B 11	1 elevhold	1 elevhold	1 elevhold	3 elevhold
Gruppe C	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
C 1 - C 11	1 elevhold	1 elevhold	1 elevhold	3 elevhold
ialt	svarende til 3 elevhold	svarende til 3 elevhold	svarende til 3 elevhold	svarende til 9 elevhold

Der er 2 ugers slip mellem A 11 og A 1, mellem B 11 og B 1 og mellem C 11 og C 1.

bilag 3 e. Uddannelse af 15 elevhold årligt.

Udd.pladser på	1. afdeling	2. afdeling	3. afdeling	ialt
Gruppe A	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
A 1 - A 15	1 1/3 elevhold	1 1/3 elevhold	1 1/3 elevhold	4 elevhold
Gruppe B	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
B 1 - B 15	1 1/3 elevhold	1 1/3 elevhold	1 1/3 elevhold	4 elevhold
Gruppe C	svarende til	svarende til	svarende til	svarende til
C 1 - C 15	1 1/3 elevhold	1 1/3 elevhold	1 1/3 elevhold	4 elevhold
ialt	svarende til 4 elevhold	svarende til 4 elevhold	svarende til 4 elevhold	svarende til 12 elevhold

Der er 2 ugers overlapning mellem A 4 og A 5, mellem B 4 og B 5 og mellem C 4 og C 5.

bilag 3 f. Uddannelse af 15 elevhold årligt.

Udd.pladser på	1. afdeling	2. afdeling	ialt
Gruppe A	svarende til	svarende til	svarende til
A 1 - A 5	1 elevhold	1 elevhold	2 elevhold
Gruppe B	svarende til	svarende til	svarende til
B 1 - B 5	1 elevhold	1 elevhold	1 elevhold
Gruppe C	svarende til	svarende til	svarende til
C 1 - C 10	2 elevhold	2 elevhold	2 elevhold
Gruppe D	svarende til	svarende til	svarende til
D 1 - D 10	2 elevhold	2 elevhold	2 elevhold
ialt	svarende til 6 elevhold	svarende til 6 elevhold	svarende til 12 elevhold

Der er 1 uges overlapning mellem A 1 og A 2 samt mellem B 1 og B 2.

Der er 2 ugers overlapning mellem C 7 og C 8 samt mellem D 7 og D 8.

Bilag 3a

FUNKTIONSPLAN FOR SYGEHJÆLPERUDDANNELSEN

Januar Februar Marts April Maj Juni Juli August September Oktober November December

HOLD A	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD B	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD C	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD D	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											

HOLD A	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD B	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD C	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD D	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											

HOLD A	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD B	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD C	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD D	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											

HOLD A	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD B	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD C	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD D	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											

Teori- kursus i årets løb

HOLD A	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD B	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD C	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											
HOLD D	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1											
	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2											
	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3											

Teorikursus I = 6 uger
Teorikursus II = 3 uger
Teorikursus III = 2 uger

ialt 11 uger

Den praktiske uddannelse = 41 uger

Hold A: 13 + 14 + 14 uger

Hold B: 14 + 14 + 13 uger

Hold C: 13 + 14 + 14 uger

Hold D: 14 + 13 + 14 uger

x = uge, hvor elevtallet på afdelingerne er forøget med 1/3

1 = 1. praktikafdeling

2 = 2. praktikafdeling

3 = 3. praktikafdeling

Hvert af tallene 1 - 2 - 3 repræsenterer

en uge samt 1/3 af et elevhold

FUNKTIONSPÅN FOR SYGEHJÆLPEDANNELSE

Januar Februar Marts April Maj Juni Juli August September Oktober November December

HOLD A	I											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
III	2											
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	II											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3											
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

HOLD B	I											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	2											
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	II											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3											
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

HOLD C	I											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	2											
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	II											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3											
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

HOLD D	I											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	2											
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	II											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3											
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Teori- kursus i årets løb	I											
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	II											
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	III											
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Teorikursus I = 6 uger
Teorikursus II = 3 uger
Teorikursus III = 2 uger
ialt 11 uger

Den praktiske uddannelse: 13 + 14 + 14 uger = 41 uger

x = uge hvor elevtallet på 1. og 2. praktikafdeling er forøget med 50 %

y = uge hvor elevtallet på 3. praktikafdeling er fordoblet

1 = 1. praktikafdeling Hvert af tallene 1 - 2 - 3 repræsenterer en uge

2 = 2. praktikafdeling Hvert af tallene 1 og 2 repræsenterer et halvt elevhold

3 = 3. praktikafdeling Tallet 3 repræsenterer et helt elevhold

Bilag 3c

Forslag til funktionsplan for sygehjælperuddannelsen.

Januar Februar Marts April Maj Juni Juli August September Oktober November December

												B 2											
												B 1											
												A 1											
Hold 1.													I										
													II										
													III										
Hold 2.													A 5										
													I										
													II										
Hold 3.													A 7										
													I										
													II										
Hold 4.													A 4										
													I										
													II										
Hold 5.													A 3										
													I										
													II										
Hold 6.													A 6										
													I										
													II										
Hold 7.													A 11										
													I										
													II										
Hold 8.													A 10										
													I										
													II										

Teoriunder-
visning:
II uger.

I - 6 uger
II - 3 uger
III - 2 uger

Praktisk
uddannelse:
41 uger.

Hold 1:
14-14-13 uger

Hold 2:
14-13-14 uger

Hold 3:
16-12-13 uger

Hold 4:
17-14-13 uger

Hold 5:
14-13-14 uger

Hold 6:
16-12-13 uger

Hold 7:
14-13-14 uger

Hold 8:
14-13-14 uger

Hold 8.

	A	B	C	I
I	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3
II	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3
III	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3

Hold 9.

[illegible]

Hold 10.

[illegible]

Hold 11.

[illegible]

Teori- kursus i årets løb

I ₈	III ₇	III ₃	I ₅	II ₄	III ₂	I ₂	II ₁	I ₁₀	II ₉	III ₇	I ₃	II ₂	I ₁₁	II ₁₀	I ₈
	III ₁	III ₄	I ₉	II ₈	III ₆	I ₆	II ₅	III ₃	I ₃	II ₂	I ₁₁	II ₁₀	I ₈		

Teoriundervisning: 10 uger

Teorikursus I	-	5 uger
Teorikursus II	-	3 uger
Teorikursus III	-	2 uger

2 elevhold ad gangen på skolen,
i 6 uger dog 3 elevhold

Praktisk uddannelse: 42 uger

1. afdeling	-	14 uger
2. afdeling	-	14 uger
3. afdeling	-	14 uger
+ betegner en uge med formindsket elevtal på nogle afdelinger		

Bilag 3e

Januar Februar Marts April Maj Juni Juli August September Oktober November December

	C 1																																																		
Hold 1.	<table border="1"> <tr><td>I</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												I	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
I	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 2.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 3.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 4.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 5.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 6.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 7.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 8.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							
Hold 9.	<table border="1"> <tr><td>III</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td></td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td></td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr> </table>												III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
III	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																																							
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2																																							
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3																																							

Hold 10.

B 7										C 7										A 7									
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	I	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	III	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Hold 11.

A 11										B 11										C 11									
1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	I	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	III	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Hold 12.

A 15										B 15										C 15									
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	III	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Hold 13.

A 4										B 4										C 4									
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	III	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Hold 14.

A 8										B 8										C 8									
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	III	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Hold 15.

A 12										B 12										C 12									
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	III	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Teori-
kursus
i årets
løb

I										II										III									
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	III	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	I	3	3	3	3	3	3	3	3	3

x = undervisningsfri uge

Teoriundervisning: 10 uger

Teorikursus I - 5 uger
Teorikursus II - 3 uger
Teorikursus III - 2 uger

Praktisk uddannelse: 42 uger

+ betegner en uge med foretaget
elevtal på afdelingerne

1. afdeling - 14 uger
2. afdeling - 14 uger
3. afdeling - 14 uger

Januar Februar Marts April Maj Juni Juli August September Oktober November December

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

+

+

+

+

+

+

Teori-
kursus
i årets
løb

I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
II	II	II	II	II	II	II	II	II	x x x
I	I	I	I	I	I	I	I	I	II
I	I	I	I	I	x x x	II	II	II	II

Teoriundervising: 10 uger

Praktisk uddannelse: 42 uger

Teorikursus I - 5 uger

1. afdeling - 21 uger

2. afdeling - 21 uger

x = undervisningsfri uge + betegner en uge med forøget elevtal på afdelingerne

Målsætning og fagbeskrivelse for de enkelte fag i teoriundervisningen af sygehjælpere.

Orientering, studievejledning og arbejdsvejledning. 25 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

anvender hensigtsmæssige indlæringsmetoder ved kundskabstilegnelsen opnår indsigt vedrørende sygehjælperens plads inden for sundhedsvæsenet

opnår indsigt vedrørende uddannelsens mål, krav og tilrettelæggelse samt om sygehjælperens pligter og rettigheder under og efter uddannelsen.

kan anvende enkle principper i arbejdsvejledning.

Fagbeskrivelse;

Undervisningen omfatter læse- og indlæringsmetoder, kommunikationsmetoder, herunder også betydningen af at lytte, at opfatte og videregive meddelelser, at modtage og afgive rapport samt et kursus i arbejdsvejledning; endvidere orientering om uddannelsens formål, indhold og tilrettelæggelse, sygehjælperens plads inden for sygehusvæsenet, arbejdsområde og samarbejde med det øvrige sygeplejepersonale, ansættelsesvilkår under og efter uddannelsen, herunder om tavshedspligten.

Psykologi og mentalhygiejne.

22 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

opnår en oversigt over menneskets psykiske udvikling med dannelse af forskellige adfærdsmønstre

opnår et indblik i de psykiske behov og deres indflydelse på adfærd og trivsel

får kendskab til nogle af de almindeligste forsvarsmekanismer over for frustrationer

får kendskab til gruppepsykologiske forhold som forudsætning for samarbejde og trivsel på arbejdspladsen.

Fagbeskrivelse i

Undervisningen omfatter en indføring i den normale psykiske udvikling af mennesket, dannelse af adfærdsmønstre, de psykiske behov og deres indfly-

deise, forsvarsmekanismer over for frustrationer samt lidt om gruppe-dynamik, herunder om det at være ny i en gruppe, og hvorledes man kan lette det nye gruppemedlems tilpasning til gruppen, samt om de mellem-menneskelige relationers betydning for samarbejde og trivsel.

Anatomi og fysiologi med sundhedslære.

49 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

tilegner sig fornøden viden om det sunde menneskes opbygning og funktion samt om normale ændringer heri under indflydelse af alderen

opnår indsigt i betingelserne for sund levevis og bestræbelser for forebyggelse af sygelige tilstande

opfatter sygeplejearbejdet som en bestræbelse for at reetablere en normal helbredstilstand

kan gennem observation erkende afvigelser fra normale forhold

opnår forudsætninger for tilegnelse af viden om sygelige tilstande og disses symptomer m.v.

Fagbeskrivelse;

Undervisningen omfatter en gennemgang af de væsentlige træk af den voksne menneskelige organismes opbygning og funktion; det normale barns fysiske udvikling og de normale aldersforandringer i seniet. Sundhedslæren gennemgås i relation til de enkelte organers eller organsystemers funktion.

Faget danner baggrund for undervisningen i mikrobiologi, bevægelseslære, hygiejne, symptomlære, sygdomslære samt sundheds- og sygeplejelære.

Mikrobiologi.

10 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

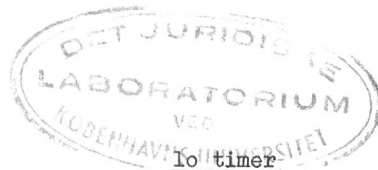
tilegner sig en vis viden om mikroorganismer og deres betydning for sundhed og sygdom

anvender sin viden om mikroorganismer til forståelse af principperne for hygiejne, personlig såvel som samfundshygiejne

anvender sin viden om mikroorganismer til forståelse af forebyggende foranstaltninger mod infektioner, herunder også institutionsinfektioner.

Fagbeskrivelse;

Undervisningen omfatter mikroorganismernes forekomst og betydning for sundhed og sygdom, forebyggelse af infektioner, antiseptik, aseptik, desinfektion, sterilisation og lidt om infektionssygdomme.



Bevægelsesfysiologi.

10 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

- anvender sin viden om bevægelsesorganernes opbygning og funktion til at bruge fornuftige arbejdsstillinger og -bevægelser
- anvender sin viden om anatomi og fysiologi samt sygelige forandringer i organismen til at hjælpe patienterne til fornuftige gang-, sidde- og liggestillinger.

Fagbeskrivelse:

Undervisningen omfatter forelæsninger med demonstrationer, efterfulgt af Dveleestimer. Faget følges op i undervisningen i sygeplejelære.

Elementær sygeplejelære.

80 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

- anvender de grundlæggende principper i udførelsen af sygeplejen
- kan medvirke ved gennemførelsen af patientcentreret sundheds- og sygepleje
- opøver færdighed i at udføre sygeplejen inden for sygehjælperens arbejdsområde
- kan observere patienter og meddele sine iagttagelser i en fyldestgørende rapport
- opnår kendskab til sygehusets opbygning og den enkelte afdelings funktion
- udvikler en hensigtsmæssig holdning til sygehjælperarbejdet, sygehjælperens plads inden for institutionen og samarbejdet med det øvrige sygeplejepersonale.

Fagbeskrivelse ;

Undervisningen omfatter en gennemgang af de grundlæggende principper i sygeplejen med demonstrationer og øvelser. Endvidere gennemgås forhold, der gør sig gældende, når patienten er et **barn** eller et gammelt menneske. Desuden omtales de særlige krav, arbejdet stiller, i omgang med patienter og pårørende og i relation til det øvrige sygeplejepersonale. Endelig drøftes medansvaret for afdelingens hygiejniske standard, dens økonomiske drift og for en hensigtsmæssig løsning af arbejdsopgaver.

Hvor det er muligt, vil nogle af øvelsestimerne foregå på en sygeafdeling.

Symptomlære, sygdomslære, speciel sygeplejelære, diætetik. 65 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

kan observere sygdomstegn hos patienter
 opøver sin evne til at redegøre for sine iagttagelser
 opnår kendskab til hvilke observations- og plejemæssige foranstaltninger, de forskellige symptomer kan give anledning til
 opnår kendskab til de almindeligst forekommende sygelige forandringer i organer eller organsystemer

kan genkende væsentlige symptomer ved de nævnte sygelige tilstande og kan redegøre herfor

tilegner sig kendskab til de almindeligst anvendte undersøgelser og behandlinger, herunder diætbehandling

får forudsætninger for at udføre den specielle sygepleje, som falder inden for sygehjælperens normale arbejdsområde.

Fagbeskrivelse;

Undervisningen omfatter en gennemgang af de væsentligste symptomer i relation til sygelige forandringer i organismen, i enkelte organer eller organsystemer, disses årsag, forebyggelse, diagnosticering, behandling, sygepleje og revalidering.

Orientering om medikamentel behandling.

10 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

orienteres om principperne for medikamentel behandling, herunder ansvaret ved medicingivning

får kendskab til virkningen af de almindeligst anvendte medikamenter
 kan medvirke ved observationen af patienter under medikamentel behandling.

Fagbeskrivelse:

Undervisningen omfatter en orienterende gennemgang af de almindeligst anvendte grupper af lægemidler, deres former, indgiftsmåde, forhold i organismen og bivirkninger.

Svangerskab, fødsel, det normale barns udvikling, ernæring og pleje.

6 timer

Målet for undervisningen er, at eleven

får en orientering om det normale svangerskabs og den normale fødsels forløb

får en orientering om barnets normale fysiske udvikling, ernæring og pleje.

Fagbeskrivelser

Undervisningen omfatter en gennemgang af det normale svangerskab og den normale fødsel, barnets normale udvikling, ernæring og pleje.

Sundhedsvæsenet, samfundshygien og sociale foranstaltninger«

14 timer

Målet for undervisningen er, at eleven får kendskab til

sundhedsvæsenets opbygning

samfundets bestræbelser til opretholdelse af befolkningens sundhedstilstand

hygiejnens forskellige områder

de dele af sociallovgivningen, som har betydning for befolkningens sundhedstilstand.

Fagbeskrivelser

Undervisningen omfatter en gennemgang af sundhedsvæsenets opbygning, hygiejnens forskellige områder, sundhedsfremmende foranstaltninger og områder uden for sociallovgivningen som forsikring, pension, omsorg og forsorg.

Førstehjælp og beredskabsorientering.

9 timer

Målet for undervisningen er, at eleven kan

yde hensigtsmæssig førstehjælp

opnå kendskab til det civile beredskabs opbygning og funktion.

Fagbeskrivelser

Undervisningen omfatter demonstrationer af og øvelser i førstehjælp ved ulykker, forgiftninger, forbrændinger og el-ulykker. Endvidere gives der orientering om civilforsvarets opgaver og organisation, egenbeskyttelsen i og uden for hjemmet, angrebs- og forsvarsmidler, evakuering samt om brandslukning.

Timefordeling inden for de enkelte fag i **teoriundervisningen**
af sygehjælpere.

Orientering, studievejledning og arbejdsvejledning

25 timer

Formål med uddannelsen - sygehjælperens normale

arbejdsområde ••••• 1 time

Uddannelsens tilrettelæggelse og indhold m.v. ... 2 timer

Sygehjælperens pligter og rettigheder 2 timer

Sygehjælperens tilpasning til **sygehusforholdene**,
hendes plads i personalegruppen, samarbejde med
det øvrige sygeplejepersonale og orientering om
de forskellige personalegruppers arbejdsfelter 3 timer

Indlæringsteknik, læse- og indlæringsmetoder, note-
tagning, rapportgivning 6 timer

Kommunikation, herunder telefonpasning • 2 timer

Arbejdsvejledning 6 timer

Indledning til 2. teoriperiode 2 timer

Indledning til 3. teoriperiode 1 time

Psykologi og mentalhygiejne

22 timer

1. teori- "Den nyes" situation 2 timer

Prustrationer og forsvarsmekanismer 1 time

Iagttagelse - opfattelse (perception) 2 timer
(Hvorfor misforstår vi hinanden?)

Gruppepsykologi - grupperne på sygehuset - klimaet -
relationerne i og mellem grupperne 3 timer

2. teori- Gruppepsykologi - grupperne på sygehuset - klimaet -
kursus relationerne i og mellem grupperne på baggrund
af erfaringerne fra 1. praktikperiode samt mere
specielt om patientens situation som indlagt på
sygehus 3 timer

Forudsætninger for ændring af adfærd, herunder mo-
tivation, realistisk arbejdsbedømmelse, indivi-
dualisering - i relation til bl.a. børn, unge,
gamle og handicappede - læreprocessens forløb
(lærekurver, trinvis indlæring, eksemplets be-
tydning), evaluering 3 timer

Identifikation og indlevelse 1 time

Betydning af forventninger (til sig selv, til andre
og andres forventninger til en selv) 1 time

Overføring og modoverføring (autoritetsproblemer) 1 time

Rogers 6 kriterier for konstruktiv personligheds-
ændring 1 time

3. teori. Repetition og afrunding, udnyttelse af daglige
kursus situationer fra elevernes praktiske uddannel-
se, marginalkonflikt, overgang til en ny ar-
bejdssituation, feed-back, konstruktiv anven-
delse af gruppen (møder, konferencer, **gruppe-**
pleje m.v., in-service uddannelse) 4 timer

Anatomi og fysiologi med sundhedslære49 timer

Kort gennemgang af den menneskelige organismes opbygning og funktion	6 timer
bevægelsesapparatet og huden	
åndedræts- og kredsløbsorganerne	
blod, lymfe og stofskifte	
fordøjelses- og urinorganerne	
nervesystemet og de endokrine kirtler	
sanseorganerne og kønsorganerne	
Celler og væv	1 time
Skelettet, led og muskler	2 timer
Holdning, gang, statisk og dynamisk muskelarbejde, motion og afslapning l)	1 time
Huden	1 time
Pleje af hår, negle, hud, hænder, fødder, hensigtsmæssigt fodtøj og påklædning, herunder arbejdsdragt, transpirationshygiejne l)	2 timer
Resumé	1 time
Åndedrætsorganerne	2 timer
Holdning, motion, ophold i frisk luft, god udluftning, ventilation af bolig, påklædning, lomme-tørklædehygiejne, hoste, nysen, opspyt, tobaksrygning l)	1 time
Kredsløbsorganerne	2 timer
Blod og lymfe	2 timer
Kostens sammensætning - hensigtsmæssig ernæring l)	3 timer
Fordøjelsesorganerne	2 timer
Tandpleje, mundhygiejne, kostvaner særligt under skiftende arbejdstider, vægtkontrol, nydelsesmidler, forebyggelse af forstoppelse, hygiejne i forbindelse med toiletbesøg l)	2 timer
Urinorganerne	2 timer
Stofskifte	1 time
Resumé	2 timer
Nervesystemet, endokrine kirtler, sanseorganerne	6 timer
Kvindelige kønsorganer, menstruationshygiejne l)	2 timer
Mandlige kønsorganer	1 time
Familieplanlægning	2 timer
Træthed, søvn og hvile, fritidsinteresser - mentalhygiejne l)	1 time
Resumé	2 timer
Prøve	2 timer

1) Sundhedslære

Bevægelsesfysiologi - teori med demonstrationer og øvelser 10 timer

Mikrobiologi 10 timer

Alment om mikroorganismer, smitemåder,
infektionssygdomme 3 timer
Menneskets normale forsvar mod mikroorganismer,
vaccination 2 timer
Desinfektion og sterilisation 4 timer
Forebyggelse af infektioner, herunder hospitals-
infektioner 1 time

Elementær sygeplejelære, inkl. rette arbejdsstillinger 80 timer
teori(43) øvelse(37)

Sygehusets opbygning og inddeling, sygehusafdelings
indretning 1 time
Sygehusets indretning og renholdelse 1 time
Hospitalssengens indretning og opredning 1 time 2 timer
Modtagelse af en patient 1 time
Forskellige håndgreb, der anvendes, når patienten
løftes, vendes og støttes 2 timer 2 timer
Skiftning af patientens tøj 1 time 1 time
Sengebad (inkl. barbering af mandlig patient) 2 timer 4 timer
Sengeredning med patienten i sengen (2 personer) .. 1 time 2 timer
Sengeredning med patienten i sengen (1 person) 1 time 1 time
Skiftning af underlaget med patienten i sengen .. 1 time 2 timer
Tandbørstning, alm. mundpleje og speciel mundpleje 1 time 1 time
Servering af mad, madning af patienten 2 timer 1 time
Bækkengivning (bækkenstol, urinkolber, kateter) ... 1 time 2 timer
Måle og veje urin, undersøgelse af urin for sukker og
protein 1 time 2 timer
Opsamling af prøver af urin, fæces» ekspektorat samt
forsendelse af prøver 2 timer
Lejring af dårlig patient i sengen, anvendelse af
forskellige hjælpemidler 1 time 1 time
Hjælpe patienten op i stol og i seng igen 1 time 2 timer
Hjælpemidler for patient ved gang 1 time
Lejre patient på bære til transport uden for afdelingen 1 time 1 time
Temperaturmåling, puls- og respirationstælling 1 time 2 timer

Blodtryksmåling, kurveføring	1 time	2 timer
Karbad, brusebad, hårvask	1 time	
Hudpleje, herunder negle, forebyggelse af liggesår ..	2 timer	
Lavmenter og udskylninger	1 time	
Forbinds stoffer	1 time	
Bindlægning (knæ-hælforbinding, ekspulsivt bind, stumpforbinding, mitella)	1 time	2 timer
Observation af patienten ved sengeredning m.v., samtale med patienten	2 timer	
Udskrivning af patienten	1 time	
Pasning af telefon og signal fra patienter	1 time	
Omsorg for patientens ejendele, blomster m.v.	1 time	
Orientering om prøver og undersøgelser, der foretages af læge med assistance af sygehjælper ..	1 time	
Patientens daglige tilværelse - omsorg for patienten - barnet og den voksne, herunder specielt den ældre patient	3 timer	
Omsorg for patientens pårørende	1 time	
Sygehjælperens almindelige opgaver i aften- og nattevagt	1 time	
Rapportgivning (om iagttagelser)	1 time	1 time
Øvelsestimer på afdelingen om muligt		5 timer
Prøve	1 time	

Symptomlære, sygdomslære, speciel sygeplejefag, diætetik	63 timer
--	----------

Feber .0.....	1 time
Smerter	1 time
Symptomer fras	
bevægelsesorganerne (bevægelsesindskrænkning, lam- meler)	1 time
huden (udslet, kløe, turgor, sved)	1 time
åndedrætsorganerne (ændret respiration, hoste, eks- pektorering)	1 time
kredsløbsorganeme (blødning, anæmi, forhøjet blod- tryk, ødemer, evt. shock) ...	2 timer
fordøjelsesorganerne (opkastning, kvalme, opstød, diaré, unormal flatusafgang og afføring)	1 time
urinorganerne (vandladningen - urinen)	1 time
nervesystemet (svimmelhed, bevidstløshed, kramper)	1 time

Symptomer fra:

sanseorganerne (nedsat syn og hørelse)	1 time
kønsorganerne (udflod, blødning).....	1 time
Psykiske forstyrrelser.....	3 timer
Aldersdomsf orandringer.....0....,	1 time
Frakturer, herunder pleje af patienter med stræk og gipsbandage	1 time

Sygdomme og den hertil hørende sygepleje vedr.:

lod og muskler.....	2 timer
huden	4 timer
åndedrætsorganerne	3 timer
kredsløbsorganerne	6 timer
fordøjelsesorganerne, herunder pleje af patient med sug, dræn og stornier	7 timer
urinorganerne 0.....0.....«...	3 timer
nerve-systemet	5 timer
sanseorganerne	2 timer
Stofskiftesygdomme	3 timer
Kvinde	sygdomme.....3 timer
Psykosier og neuroser.....	2 timer
Aldersdoms	sygdomme.....2 timer
Diætetik	3 timer
Omsorg for døende og døde	1 time
Sammenfatning og prove	2 timer

Orientering om medikamentel behandling10 timer

Lægemidler - former, indgiftsmåde, forhold i organismen

og bivirkninger.....C	2 timer
Bakteriebeskadigende midler og antibiotika	1 time
Sovemidler og beroligende midler	1 time
Pebernedsættende midler, lettere og stærkere smerte- stillende midler.....	1 time
Euforiserende stoffer.....	1 time
Hostemidler samt midler med virkning på hjerte og kredsløb	2 timer
Midler ved sygdomme i mave-tarmkanalen	1 time
Jernpræparater, afføringsmidler, vitaminer	1 time

<u>Svangerskab og fødsel (2), det normale barns udvikling, ernæring og pleje</u>	<u>6 timer</u>
<u>Sundhedsvæsenet, samfundshygien og sociale foranstaltninger</u>	<u>14 timer</u>
Sundhedsvæsenets opbygning	2 timer
Sundhedsfremmende foranstaltninger - svangerskabshygi- ejne, hjælp før og efter fødslen, helbreds- undersøgelser af børn, sundhedsplejerskear- bejdet, hjemmesygepleje, husmoderafløsning, hjemmehjælp	«... 2 timer
Hygiejnens forskellige områder - vand- og spildevands- hygiejne, renovation, bolighygiejne, lev- nedsmiddelkontrol, arbejdshygiejne	3 timer
Sociallovgivning:	
revalidering	1 time
invalid-, folke- og enkepension	2 timer
omsorg for pensionister	1 time
hjælp efter forsorgsloven	1 time
<u>Førstehjælp og beredskabsorientering</u>	<u>9 timer</u>
Førstehjælp: lejring af patient for at sikre frie luftveje, kunstig åndedræt, udvendig hjertemassage, blødninger og andre kredsløbsforstyrrelser, sår og sårbehandling, frakturer, fremmed- legemer, forgiftninger, forbrændinger og el-ulykker	5 timer
Beredskabsorientering	4 timer

UDDANNELSKEMA

NAVN:.....

Afdeling	Afdeling	Afdeling
fra . . 19	fra . . 19	fra . . 19
til . . 19	til . . 19	til . . 19

123

[illegible]

OBS.

1 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre
2 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre i samråd med den for arbejdet ansvarlige sygeplejerske
3 = arbejde, som sygehjælperen kan assistere ved

SYGGEHJÆLPERENS NORMALE ARBEJDSOMRÅDE

UDDANNELSESSKEMA

93

NAVN:.....

Afdeling fra . . 19 til . . 19
Afdeling fra . . 19 til . . 19

1 2 3

x		Hjælpe patient ved gangøvelser			
x		Hjælpe patient at benytte proteser og bandager			
		<u>OMSORG FOR PATIENT OG PÅRØRENDE</u>			
x		Omsorg og vejledning ved modtagelse af patient			
x		Samtaler med og omsorg for patient og pårørende			
x		Besvare signal fra patienter			
x		Overvågning af bevidstløse, urolige, uklare patienter			
x		Omsorg for patientens ejendele			
x		Omsorg for patientens værdigenstande (obs. 2 personer)			
x		Modtage og sætte patientens blomster i vand			
	x	Omsorg for døende og døde patienter og disses pårørende			
x		Istandgørelse af døde			
		<u>UNDERSØGELSER</u>			
	x	Forberedelse af patient fysisk og psykisk			
x		Almen observation af patient (hud, udseende, reaktion)			
x		Temperaturmåling, puls- og respirationstælling, blodtryksmåling			
x		Måling af patientens højde, kontrol af patientens vægt			
x		Observation af patientens udtømmelser, herunder afføring, defækation, urin, urinering, ekspektorat og ekspektorering			
x		Bestemmelse af urindiurese og -vægtfylde, almindelige urinundersøgelser			
x		Udtagning af prøver af afføring, urin og ekspektorat			

OBS.

- 1 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre
- 2 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre i samråd med den for arbejdet ansvarlige sygeplejerske
- 3 = arbejde, som sygehjælperen kan assistere ved

SYGGEHJÆLPERENS NORMALE ARBEJDSOMRÅDE

UDDANNELSESSKEMA

NAVN:.....

			Afdeling fra . . 19 til . . 19	Afdeling fra . . 19 til . . 19	Afdeling fra . . 19 til . . 19
1	2	3			
		Prøvetagning (inkl. forberedelse og oprydning), f.eks. kateterurin, punkturer			
	x	Emballering og forsendelse af prøver			
	x	Forberedelse til og assistance ved laseundersøgelser			
	x	Forberedelse til og assistance ved diagnostiske indgreb			
		BEHANDLINGER			
	x	Forberedelse af patient fysisk og psykisk			
	x	Anvendelse af isolationsteknik			
	x	Bistå sygeplejersken ved medicingivning, men kun i form af at hjælpe patienten med indtagelse af medicin, sygehjælperen har set blive uddelt.			
	x	Kontrol med væskebalance			
	x	Observation af infusioner			
	x	Sårbehandling, forbindsskiftninger m.v.			
	x	Almindelig øjenbedning			
	x	Vaginaludskylning			
	x	Ilterapi			
	x	Terapeutisk sug			
	x	Temperaturregulering hos patient ved af- og tildækning			
	x	Varmebehandling			
	x	Forberedelse til og assistance ved lasebehandling			
		FORVALTNING			
	x	Varetagelse af rekvisitter og tekniske hjælpemidler m.v.			

OBS.

- 1 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre
 2 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre i samråd med den for arbejdet ansvarlige sygeplejerske
 3 = arbejde, som sygehjælperen kan assistere ved

SYGHEJÆLPERENS NORMALE ARBEJDSOMRÅDE

UDDANNELSESSKEMA

NAVNE:

	1	2	3		Afdeling fra .. 19 til .. 19	Afdeling fra .. 19 til .. 19	Afdeling fra .. 19 til .. 19
x				Oprydning i forbindelse med diverse procedurer			
x	x			Sterilisering, herunder kontrol med sterilisationsapparater			
x				Pakning til sterilisation			
	x			Afprøvning af nyt materiel			
				<u>KOMMUNIKATION</u>			
x				Samtaler og konferencer mellem personalet			
	x			Samtaler og konferencer mellem medlemmer af pleje- og behandlingsteamlet			
x				Mundtlig og skriftlig rapport			
	x			Mundtlig og skriftlig rekvistition			
	x			Føring af skemaer og kurver			
x				Telefonbetjening			
				<u>UNDERVISNING</u>			
	x			Introduktion af nye sygehjælpere			
	x			Vejledning af nye sygehjælpere			

OBS.

- 1 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre
 2 = arbejde, som sygehjælperen selvstændigt kan udføre i samråd med den for arbejdet ansvarlige sygeplejerske
 3 = arbejde, som sygehjælperen kan assistere ved

SKEMA til STANDPUNKTSBEDØMMEELSE af SYGEHJÆLPERELEVER

Navn:

har i tiden fra den / 197 til den / 197 været sygehjælperelev
 på afdeling ved
 institutionens navn

Eleven påbegyndte uddannelsen den / 197 og har gennemgået

1. teorikursus 2. teorikursus 3. teorikursus

1. afdeling 2. afdeling 3. afdeling

Bedømmelse af sygehjælpereleven ved afslutningen af uddannelsen på afdelingen

Elevens evne til

	bedømmes som	
	tilfreds- stillende	ikke til- fredsstil- lende
1. at udføre arbejdet		
2. at tilrettelægge eget arbejde		
3. at overkomme arbejdet		
4. at anvende tidligere lærte færdigheder		
5. at anvende tidligere lært viden		
6. at tilegne sig ny viden		
7. at modtage og forstå rapport		
8. at afgive rapport		
9. at samarbejde		
10. at vejlede patienter		
11. at vejlede nye sygehjælpere/sygehjælperelever		
12. at udvise diskretion		
Elevens standpunkt som helhed betragtet		

Ønskes eleven tilbage på afdelingen som uddannet sygehjælper? ja ... nej ...

Dato

Standpunktsbedømmelsen er drøftet med eleven: afdelingslederens underskrift

Dato

.....
 elevens underskrift afdelingslederens underskrift

Vejledning i brugen af skema til standpunkt sbedømmel se af sygehjælperelever.

Hensigten med standpunktsbedømmelse af sygehjælpereleverne på de enkelte afdelinger er at give sygehjælperskolen mulighed for at følge elevernes standpunkt gennem uddannelsestiden med henblik på at kunne yde eleverne hjælp og vejledning (om fornødent) eller at kunne afgøre på et så tidligt tidspunkt som muligt, om en elev er uegnet til sygehjælperarbejdet. Standpunktsbedømmelsen kan til- lige være retningsvisende for eleven i dennes aktive indsats for at dygtiggøre sig. idet bedømmelsen giver udtryk for elevens stærke og svage sider.

I samarbejde mellem sygehjælperskolen og de ledende sygeplejersker ved de respek- tive sygehuse fastlægges, hvad sygehjælpereleven normalt vil kunne lære i praktik- tiden på den enkelte afdeling. På hver afdeling indledes uddannelsen med en orien- tering af eleven vedrørende uddannelsens målsætning, og under uddannelsen holdes eleven orienteret om sit standpunkt, bl. a. i forbindelse med gennemgang af elevens uddannelsesbog.

For at standpunktsbedømmelsen kan blive det tilsigtede hjælpemiddel for såvel sygehjælpereskole som sygehjælperelev må følgende forhold tages i betragtning:

1. Bedømmelsen af elevens præstationsniveau ved uddannelsens afslutning på den enkelte afdeling må ske ud fra elevens uddannelsestrin og ud fra den fast- satte målsætning for sygehjælperelevens uddannelse på den pågældende afde- ling.
2. Bedømmelsen må foretages af afdelingens leder i samråd med de sygeplejersker m. fl., som har medvirket ved vejledningen af eleven.
3. Bedømmelsen skal drøftes med eleven, som med sin underskrift på skemaet be- kræfter, at dette er sket.

Ved bedømmelsen af elevens præstationer inden for de på skemaet nævnte områder anvendes en af 2 bedømmelsesmuligheders

Såfremt elevens præstationer svarer til eller ligger over, hvad der kan forvente: på elevens uddannelsestrin, gives bedømmelsen "tilfredsstillende".

Er elevens præstationer derimod under, hvad der kan forventes på elevens uddan- nelsestrin, gives bedømmelsen "ikke tilfredsstillende".

Opmærksomheden henledes på, at de på skemaet nævnte 12 punkter ikke er af lige stor betydning, hvorfor man ved besvarelsen af spørgsmålet om elevens standpunkt som helhed ikke skal foretage en gennemsnitsberegning af disse besvarelser, men som anført foretage en helhedsbedømmelse.

Forslag til timefordeling inden for de enkelte fag ved efteruddannelsen

af sygehjælpere

Orientering, studievejledning og arbejdsvejledning 10 timer

Efteruddannelsens mål, indhold, tilrettelæggelse og form

samt om sygehjælperens normale arbejdsområde 1 time

Studievejledning og kommunikation 2 timer

Arbejdsvejledning 6 timer

Vurdering af uddannelsen 1 time

Anatomi og fysiologi med sundhedslære, herunder psykologi

og mentalhygiejne 25 timer

Kort gennemgang af den menneskelige organismes opbygning
og funktion samt i tilslutning hertil sundhedslære:

Bevægelsesapparatet og huden 1 time

Holdning, gang, statisk og dynamisk muskelarbejde,
motion, afslapning, pleje af hår, negle, hud,
hænder og fødder, fodtøj og påklædning 2 timer

Åndedrætsorganerne, kredsløbsorganerne, blod,
lymfe og stofskifte 2 timer

Holdning, motion, betydning af frisk luft, påklædning,
hoste, nysen, opspyt, tobaksrygning 1 time

Fordøjelses- og urinorganerne 1 time

Tandpleje, mundhygiejne, kostvaner, vægtkontrol,
nydelsesmidler, forebyggelse af forstoppelse etc. 1 time

Nervesystemet og de endokrine kirtler 1 time

Sanseorganerne og kønsorganerne 1 time

"Den nyes" situation 2 timer

Frustrationer og forsvarsmekanismer 1 time

Iagttagelse - opfattelse (perception). 2 timer
(Hvorfor misforstår vi hinanden?)

Gruppepsykologi - grupperne på sygehuset - klimaet-
relationerne i og mellem grupperne på baggrund
af erfaringerne fra beskæftigelsen som syge-
hjælper samt specielt om patientens situation
som indlagt på sygehus 6 timer

Forudsætninger for ændring af adfærd, herunder mo-
tivation, realistisk arbejdsbedømmelse, indivi-
dualisering - i relation til bl.a. børn, unge,
gamle og handicappede 2 timer

Identifikation og indlevelse 1 time

Betydning af forventninger (til sig selv, til andre
og andres forventninger til en selv). 1 time

<u>Symptomlære, sygdomslære og speciel sygeplejefag</u>	45 timer
Observation af patientens fysiske tilstand	1 time
Observation af patientens psykiske tilstand og adfærd	1 time
Patientens daglige tilværelse på hospitalet - omsorg for patienten	1 time
Pleje af børn på hospital	1 time
Frakturer, herunder pleje af patienter med stræk og gipsbandage	1 time
Sygdomme, herunder symptomer, og speciel sygepleje vedr.: led og muskler	2 timer
huden	2 timer
åndedrætsorganerne	3 timer
kredsløbsorganerne	5 timer
fordøjelsesorganerne	5 timer
urinorganerne	3 timer
nervesystemet	5 timer
sanseorganerne	3 timer
Stofskiftesygdomme	3 timer
Kvinde	2 timer
sygdomme	2 timer
Psykiske lidelser	4 timer
Alderdomsforandringer og -sygdomme	2 timer
Omsorg for døende og døde og disses pårørende	1 time
<u>Mikrobiologi</u>	4 timer
Alment om mikroorganismer og smittemåder	1 time
Menneskets forsvar mod mikroorganismer	1 time
Desinfektion og sterilisation	1 time
Forebyggelse af infektioner, herunder hospitals- infektioner, isolationsteknik	1 time
<u>Orientering om medikamentel behandling</u>	10 timer
Lægemidler - former, indgiftsmåde, forhold i orga- nismen og bivirkninger	2 timer
Bakteriebeskadigende midler og kemoterapeutiske midler	1 time
Sovemidler og beroligende midler	1 time
Febernedsættende midler, lettere og stærkere smerte- stillende midler	1 time
Euforiserende stoffer	1 time
Hostemidler samt midler med virkning på hjerte og kredsløb	2 timer
Midler ved sygdomme i mave-tarmkanalen	1 time
Jernpræparater, afføringsmidler, vitaminer	1 time

<u>Sundhedsvæsenet og sociale foranstaltninger</u>	4 timer
Sundhedsvæsenets opbygning	2 timer
Revalidering	1 time
Invalide-, folke- og enkepension, omsorg for pensionister ..	1 time



Vejledende retningslinier for udarbejdelse af introduktions- og instruktionsprogrammer for sygehjælpere, der på særlige afdelinger eller inden for særlige sygeplejegrane tillige beskæftiges ved funktioner uden for sygehjælperens normale arbejdsområde.

Let påhviler enhver afdeling af denne art at tilrettelægge et udvidet introduktionsprogram af hensyn til afdelingens særlige karakter samt for de på afdelingen mere varigt beskæftigede sygehjælpere, der pålægges opgaver, i hvilke de under sygehjælperuddannelsen ikke er blevet undervist eller oplært, at gennemføre et instruktionsprogram med det sigte at give dem fornøden forudsætning for at varetage disse funktioner.

Det udvidede introduktionsprogram skal i princippet tilrettelægges efter de samme retningslinier som introduktionsprogrammerne ved almindelige sengeafdelinger, men på grund af arbejdets særlige karakter må der beregnes tid til mere indgående orientering om de for afdelingen karakteristiske forhold.

Det udvidede introduktionsprogram vil for en stor dels vedkommende kunne afvikles for flere personalekategorier samtidigt - sygeplejersker, sygeplejeelever og sygehjælpere, der alle er nye på afdelingen og derfor har behov for orientering om de for afdelingen karakteristiske forhold. Ved fælles afvikling af introduktionsprogrammet for de forskellige personalekategorier i den udstrækning, dette er hensigtsmæssigt, tilsikrer man, at alle nye medarbejdere får samme generelle oplysninger. Dette vil formentlig kunne fremme samarbejdet i afdelingen og bidrage til, at alle hurtigst muligt bliver fortrolige med afdelingens arbejde, og vil tillige være tidsbesparende.

Planen for et instruktionsprogram skal omfatte:

1. Detailleret oversigt over de funktioner, som uden at henhøre under sygehjælperens normale arbejdsområde, forventes varetaget af de på afdelingen mere varigt beskæftigede sygehjælpere ‘
2. Målet for instruktionsprogrammet
3. Instruktionsprogrammets indhold, omfang og tilrettelæggelse
 - a. instruktion, demonstrationer og øvelser
 - b. praktisk oplæring.

- l) i overensstemmelse med oversigten over sygehjælperens normale arbejdsområde, jf. bilag 2, med angivelse af den grad af selvstændighed, hvormed sygehjælperen skal kunne udføre den enkelte funktion på den anførte afdeling.

4. Instruktionsprogrammets varighed.

5. Funktionsskema til registrering af den givne instruktion og de af den enkelte sygehjælper opnåede færdigheder.

Funktionsskemaet vil i udfyldt og underskrevet stand kunne dokumentere, f.eks. over for en anden afdeling, hvilken instruktion sygehjælperen har modtaget, hvilke særlige funktioner der er indøvet, og med hvilken grad af selvstændighed sygehjælperen kan udføre disse.

l) udarbejdet i overensstemmelse med sygehjælperrelevens uddannelsesskema, bilag 6.